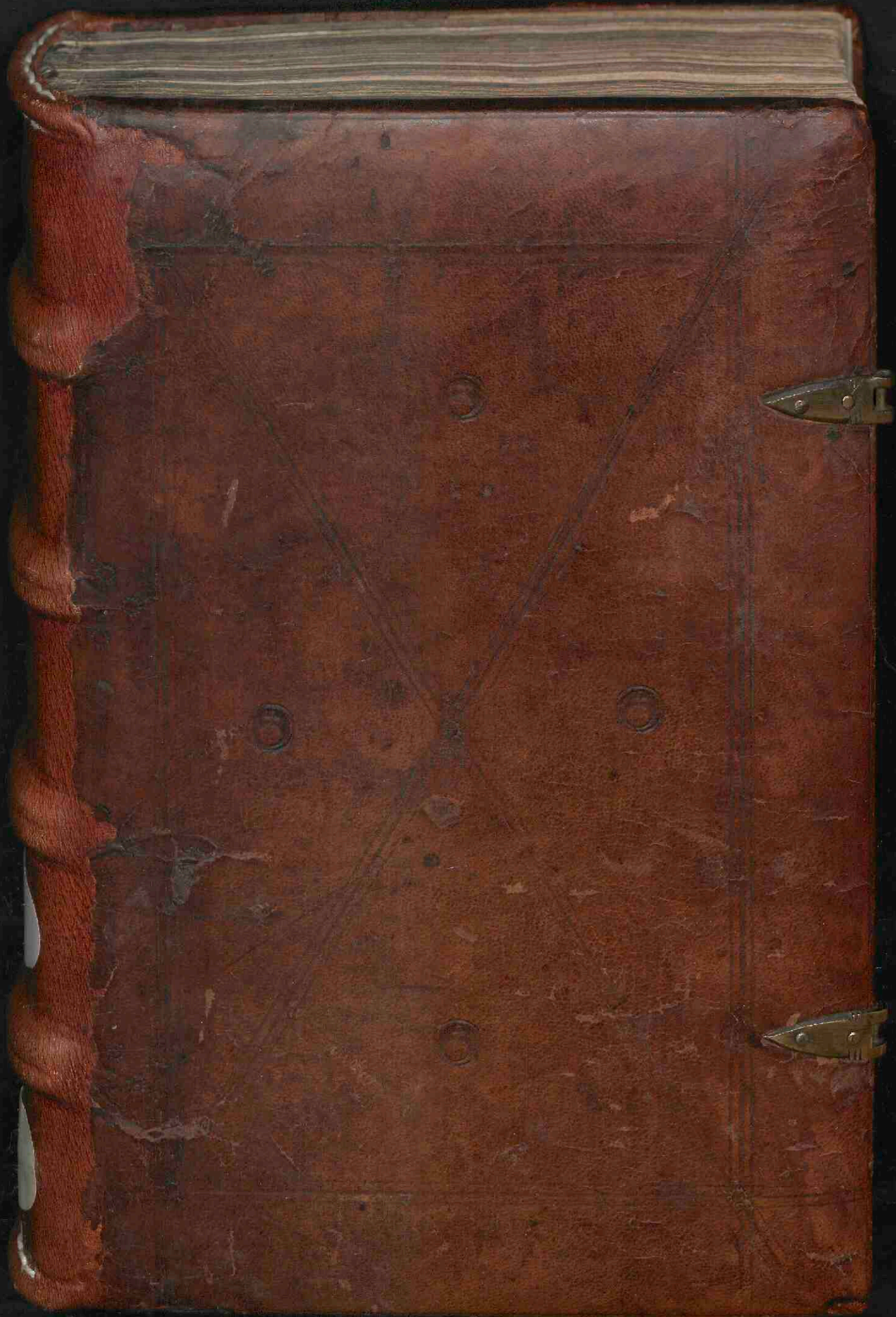

De triplici via

<https://hdl.handle.net/1874/276303>

Pium bonum bonetate
 Methodius de regnis getarum et nouissis tribus
 Tractatus bonetate de preparatione ad missam
 Speculum beati Bernardi abbatis de honestate vite
 Item eiusdem octo picta quibus prouentur ad perfectionem vite spiritualis
 Aurea verba sancti egidii ordinis fratrum minorum
 Sermo beati augustini de verbis euangelii non potest filius a se
 facere quicquam
 Expositio eiusdem de verbis euangelii ^{in mortuos} Sic prout suscitatur
~~liber aristoteli de moribus per leonardum artem~~
~~de greco in latinum translatus~~
 Epistola pro papa 2° ad turcum
 Epistola eiusdem super somnium de fortuna
 Epistola eiusdem laudans poeticam eamque scientiam iuris preferens
 Solutio trium questionum seu problematum eiusdem
 Epistola eiusdem de laude litterarum
 Epistola eiusdem Cur libri cumuletur
 Franciscus petrarcha de historia griseldis

quest' amers Schrijver
 september 1985

157. **Bonaventura**, Regimen conscientiae vel parvum bonum. [Acc.] Methodius, De regnis gentium et novissimis temporibus certa demonstratio christiana. Bonaventura, Tractatus de praeparatione ad missam. [Keulen, Ulr. Zell. c. 1475.] 4o. min. E. 4o. 1131

Type 2. — B. p. 653. — HC* 3498, 11124. — BMC I p. 193. — Holtrop II 56—58. — Peddie I p. 118. — Pell. 2649. — Pr. 886. — VK 275.

Samengeb. met nr. 3, 77, 125, 574, 617, 619 en 621.

125. **Bernardus Claraevallensis**, Speculum de honestate vitae. Octo puncta vitae spiritualis. [Keulen, Ulr. Zell. c. 1473]. 4o. min. E. 4o. 1132

Type 2. — HC* 2901. — BMC I p. 193. — Holtrop II 59. — Peddie I p. 99. — Pell. 2145. — Pr. 885. — VK 238.

Samengeb. met nr. 3, 77, 157, 574, 617, 619 en 621. — In den catalogus van 1608.

3. **Aegidius de Assisio**, Aurea verba de gratia dei, virtutibus et vitiis. [Keulen, Ulr. Zell. c. 1470]. 4o. min. E. 4o. 1133

Type 2. — HC* 105. — BMC I p. 193. — Holtrop II 69. — MMW II 422. — Peddie I p. 4. — Pell. 66. — Pr. 884. — VK 7.

Op bl. 1a van het eerste werk van dezen bundel: „Sum cartusianorum prope Ultraiectum”. Op het achterschutblad: „ad carthusienses prope traiectum pro.....”. — In oorspr. led. stempelband, beschr. bij Hulshof-Schretlen p. 7, pl. I 20, 24. — Samengeb. met nr. 77, 125, 157, 574, 617, 619 en 621. — In den catalogus van 1608.

77. **Augustinus, Aurelius**, Sermo de verbis evangelicis: Non potest filius a se facere quidquam nisi quod viderit patrem facientem. [Acc. eiusdem] expositio verborum evangelistae: Sicut pater suscitatur mortuos sic et filius etc. [Keulen, drukker van de Dictys c. 1470]. 4o. min. E. 4o. 1134

Type 1. — H 1993a. — Peddie I p. 68. — Pell. 1499. — Pr. 981. — VK 210. Zie over den drukker: Voulliéme, Die deutschen Drucker des XVten Jahrh. (1916) p. 30.

Samengeb. met nr. 3, 125, 157, 574, 617, 619 en 621.

~~Pius II~~
617. **Pius II** (Enea Silvio de' Piccolomini), Epistola ad Turcorum imperatorem Mahometem. [Keulen, Ulr. Zell. c. 1470]. 4° min.
E. 4°. 1135

Type 1. — BMC I p. 186. — C II 39. — Peddie I p. 6. — Pell. 111. — Pr. 818. — VK 962. — Zie over dezen druk: Madden, 1ste S.-1868 p. 1 vlg.
Uit de abdij van S. Paulus. — Samengeb. met nr. 3, 77, 125, 157, 574, 619 en 621.

621. **Pius II** (Enea Silvio de' Piccolomini), Epistola sive somnium de fortuna. [Keulen, drukker v. d. Dictys c. 1470]. 4° min.
E. 4°. 1136

10 bl. 27 (—28) r. — Type 1. — HC* 187. — Holtrop II 125. — MMW II 464. — Peddie I p. 7. — Pell. 127. — Pr. 976. — VK 958. — Zie over den drukker: Voulliéme, Die deutschen Drucker des XV. Jahrh. (1916) p. 30.
Samengeb. met nr. 3, 77, 125, 157, 574, 617 en 619.

619. **Pius II** (Enea Silvio de' Piccolomini), Epistola de arte poetica. [Keulen, drukker v. d. Dictys c. 1470]. 4° min. E. 4°. 1137

Type 1. — BMC 100. — H 186b. — BMC I p. 211. — C II 81. — MMW II 465. — Peddie I p. 6. — Pr. 977. — VK 964. — Zie over den drukker: Voulliéme, Die deutschen Drucker des XV. Jahrh. (1916) p. 30.
Samengeb. met nr. 3, 77, 125, 157, 577, 614 en 621.

574. **Petrarca, F r a.**, Epistola ad Johannem [Boccaccio] poetam de historia Griseldis. [Keulen, Ulr. Zell c. 1470]. 4° min.

12813
E. 4°. 1138
Type 1b. — HC* 41813. — BMC I p. 186. — MMW II 384. — Pr. 876. — VK 909.

Samengeb. met nr. 3, 77, 125, 157, 617, 619 en 621.

Incipit libellus qui appellatur re
gimē cōsciētie. vel paruū bonum.
editus a fratre bonauēture cardī
nalis.

Ecce descripsi tibi eam tripliciter
pūborz .xxij. Cū omnis sapiā de
beat gerere trinitatis ihigne a p
cipue illa q̄ in sacri scripturā docetur debz
repñeare vltigū trinitatis apt hoc sapi
ens dicit eā tibi tripliciter descriphisse ppter
triplicē ei9 itellem spūalē scz moālē alle
goricū ⁊ anagogicū. Sic aut triplex in
tellectus respōd; triplici actui ihxrarchico
scz purgacōi illuatiōi ⁊ p̄ccōm. Nec e
nim tria tres sūt vie q̄bz ad eternā b̄tū
dīmē pueitur. nā purgatio ad pacē du
cit illuacō ad vitatē p̄ccō ad caritatem
Quibz p̄fecte adeptis b̄tificatur aīa. Et
scdm q̄ vnaq̄q; aīa cū hęc versatur susci
pit meiti incrementū. In hoz igr̄ triū cog
nicōne depēd; sciētia toti⁹ sacre scripture
p̄det ⁊ meiti vite eterne. **S**ciēdū igr̄
q̄ triplex ē mod⁹ exercitādi se cū hęc tri
plicē viam scz meditādo orādo ⁊ contem
plādo. **N**ō q̄ qdā ali⁹ liber hūit sic tri
plex ē mod⁹ exercitādi se cū hęc triplicē

viam sc; legendo meditando ⁊ orando
Lectio est diffusior. meditacō breuior. ⁊
oracō cōpendiosior. Lectio enim hui⁹ tri-
plicis vie totā cōtinet sacrascripturā p̄mo
ferre oēm sanā doctrinā **Qualiter me-**
ditādo p̄ueitur ad sciētiaz sacre scripture

Nunc beate meditacōis formā breuiter
licet intuei. Sc̄dum igitur q̄ tria
sūt int̄ nos sc̄dm quoz vsū in hac tripli-
ci via exercem. sc; stimul⁹ consciētie radi⁹
intelligētie ⁊ ignicul⁹ sapiētie Si igr̄ vis
purgari verte te ad stimulū consciētie. si il-
luari ad intelligētie radiū. si p̄fici ad sapiē-
tie igniculū sc̄dm os hū b̄i d̄y om̄b̄ i ep̄la
ad thitū ubi eū hortatur dicens. verte te in-
quit ad radiū sol̄ **De meditacōe cū viā**
purgatiuā ⁊ p̄mo de stimulo consciētie

Primo ergo meditādo viā purgati-
ua d; hō sc̄p̄m exercere ad stimulū
consciētie sc; ut p̄mo sc̄p̄m exasperet. sc̄o ut
exacuat. tercio ut digat. nā exasperād⁹ ē ex-
recoꝛdacōe pecc̄i. exacued⁹ i circūspectōe
suā. adigend⁹ i consideracōe hūi **Primo**
igitur exasperandus est stimulus consciē-
tie ex p̄cc̄i recoꝛdacōe que esse debet in hūc
modum ut se arguat animus de multiplici

negligentia de multiplici concupiscentia et
de multiplici nequicia . fere enim oia peccata et
mala nostra siue contracta siue acta reduci pos-
sunt ad hec tria . **D**e negligentia

Cum negligentiam autem attende quod . **Primo** debet
homo cogitare si fuerit negligens scilicet cordis cus-
todienti temporis expendendi et finis intendendi
Hec tria sunt ab omnibus cum summa diligentia ob-
seruanda ut scilicet cor bene custodiatur ut tempus
utiliter expendatur et ut finis debitorum omni-
operi prefigatur . **Secundo** debet cogitare homo si
negligens fuerit scilicet in oratione in lectione et in
boni operis executione . In his rebus debet se
vnusquisque diligentissime ac sollicitate ex-
ercere ac excolere quod vult fructum bonum da-
re in tempore suo . **Et** non quod vnusquodque
sufficit sine alio . **Tertio** debet cogitare solli-
cite si negligens fuerit scilicet ad peccatum ad re-
sistendum et ad proficiendum . **Debet**
enim vnusquisque cum summa diligentia
sollicitate deflectere culpam commissam repellere
temptationem dyaboli et proficere de vna
virtute in aliam ut sic possit peruenire ad
patriam . **D**e concupiscentia voluptatis .
Cum concupiscentiam debet cogitare homo si in eo viuat
scilicet concupiscentiam voluptatis concupiscentiam curiositatis

et concupia vanitatis que sunt radices
ois mali

De concupia voluptatis

Primo igitur recogitanda est concupia vo-
luptatis que tunc in homine est si vivit in eo
appetitus dulcium. mollium et carnum hoc est
si homo queat se cibaria saporosa vestimenta
delicosa et oblectamenta luxuriosa que oia non
solum reprehensibile est appetere cum consensu
sed ea debet homo respuere primo motu

De concupiscentia curiositatis

Secundo recogitanda est concupiscentia
curiositatis si vivat vel vixerit in homine
hec autem in ipso vivit si appetit scire occulta
videre pulchra et habere rara. in omnibus
est vitium avaritie et curiositatis quod mul-
tum reprehensibile est in homine

De concu-

Tercio recogitanda **p**iscentia vanitatis
est concupiscentia vanitatis que tunc vivit
in homine si in eo sunt appetitus fauoris lau-
dis honoris que omnia sunt vana et homi-
nem vanum reddunt et ita fugienda sunt
sicut concupiscentia mulierum. **De omni-**
tali concupiscentia scilicet voluptatis cu-
riositatis et vanitatis debet conscientia as-
perrime arguere cor humanum et omnes has
concupias debet homo studiosissime fugere

Circa nequitia deb; **De nequitia.**
homo cogitare si in se uiuat vel aliqui vix-
rit scilic; iracundia aut inuidia aut accidia
que faciunt animam nequam

De ira
Primo recogitanda est nequitia ire que
consistit scilic; in signo in verbo in corde in
clamore in facie

De inuidia
Secundo recogitanda est nequitia inuidie
que in aliena felicitate tabescit. in aliena
aduersitate hilarescit. in aliena medi-
citate refrigescit.

De nequitia
Tertio recogitanda est **accidie.**

nequitia accidie ex qua oriuntur suspi-
ones male cogitationes blasphemie machia-
tiones vel diuinationes maligne. omnis eni-
talis nequitia detestanda est. Ex hac
enim triphaia recordatione triplicata de-
bet exasperari stimulus conscientie et ama-
ricari anima penitentis ut sic possit conse-
salutem

timor qd
immoderata vicia
accidie

diffidit ad eos
falsus dicitur

Ullo qualiter exaspari debeat stimulus
conscientie ex recordatione peccati vi-
dendum est qualiter sit exacuendus stimulus
in circumspicione sui. **T**ria namq; debet
homo circa se circumspicere videlic; diem
mortis imminetem. sanguinem christi recet.

Et faciem iudicis presentem. **H**is tri-
bus acuitur stimulus conscientie contra
omne malum. **P**rimo namque acuitur
dum considerat homo diem mortis quom-
am est scilicet **i**ndeterminabilis. **i**nevitabi-
lis. **a** **i**rreuocabilis. **Q**uod si diligenter
inspiciat efficaciter laborabit ut cum tem-
pus habet purgetur ab omni scilicet **n**e-
gligentiā **c**oncupiscentia et **n**equitia **Q**uis
enim remanere audebit in culpa qui non
est certus de die crastina. **S**ecundo a-
cuitur dum considerat sanguinem christi effu-
sum pro humana immundicia abluenda
pro humana morte viuificanda pro hu-
mana ariditate fecundanda vel pro hu-
mano corde excitando pro eodem ablu-
endo et pro ipso mollificando **Q**uis tam
ebes ut permittat regnare culpam negli-
gentie concupiscentie vel nequicie qui co-
gitat se perfusum illo precioso sanguine
Tertio acuitur dum considerat faciem
iudicis. **Q**ui est ineffabilis inflexibilis in-
effugabilis. **N**ullus enim potest fallere e-
ius sapientiam. **f**lectere iusticiam effugere vi-
dictam. **C**um ergo nullum bonum irremuneratum
cum nullum malum maneat impunitum quis

E qui nō sit acutus dū hęc cōfideat contri
malū. **P**ost hęc cōfideandū ē qualiter sti
mulus cōscientie sit rectificandus in confi
deracōe boni. **T**aliter autē bona considerāda
sūt. In quoz cōfideacōne rectificatur sti
mulus cōscientie benignitas contri nequi
ciam strenuitas contri negligētiam seue
ritas contra cōcupiscentiam. **D**ñs tribus
habitis scilicet cōscientia bona recta et mū
da. hęc tria inueiuntur in eo quod dicit
ap̄beta indicabo tibi homo quid sit bonū
Et in illo q̄ dicit dñs. sint lumbi vestri p̄
cincti. **P**rimo inchoandū est a strenui
tate que viam preb; aliis que describitur
sic. **S**trenuitas est vigor aīmi excucies
omnem negligentiam et disponens aīaz
ad faciēda bona opa. et hoc vigilantē cōfi
deranter eleganter hoc est q̄ viam prebet
ad omnia bona sequentia. **S**ecūdo seq̄
tur seueritas que est vigor mentis restri
gens omnem concupiscentiā et abilitans
ad omnē amorē aspeitatis paupertatis et
vilitatis. **T**ercō seq̄tur benignitas nā be
nigntas ē q̄dā dulcor mētis excludēs oēm
neq̄ciā et abilitans sensū et animā ad beni
uolētiam tolerantiam internam leticiam

Strenuitas

Seueritas

Benignitas

Et hoc est tpe purgacōis scdm viā me-
ditationis nam omnis consciētia munda
leta est et iocunda. Qui ergo vult purga-
ri vertat se predicto mō ad stimulum con-
sciētie in predicta exercitatione a quolibz
predictoz inchoari pōt nostrī meditacō
Transcūdū aut est ab vno in aliud et tā-
diū immorandū quo vsqz tranqllitas et se-
reitas recipiātur ex qua oītur spiritalis
leticia qua adeptā prompt⁹ est anim⁹ ut
sursum tēdatur. Incipit ergo via ista a
stimulo consciētie et terminatur in affcēm spi-
ritual' leticie Exacuitur et exercetur i dolo-
re et cōsūatur i amore. **De via illuīatiua**

Primo loco p9 viam purgacōis seq̄-
tur via illuīatiua. In q̄ d3 se hō ad ra-
diū intelligētie exercere nā iste radi⁹ intelli-
gētie prio ē protēdend⁹ ad mala dimissa
Secūdo distēdend⁹ seu dilatād⁹ ad be-
neficia ocella. Tercō reflectēd⁹ ad p̄mia
pmissa. Protēditur aut radi⁹ intelligētie
ad mala dimissa dū sollicite p̄satur mala
q̄ dñs indulxit q̄ tot et tāta quot sūt p̄c̄a
q̄ commisim⁹ et tā maḡ q̄tū mal' eram⁹ as-
tricti et q̄tis hōis digni p̄uai et ec̄ osiderād⁹
est q̄ta mala incidisse⁹ si dñs p̄missis et cū

hec diligēter p̄santur p̄ modū intelligen-
tie tenebre nostre illuīantur. Et talis illu-
miatio debet esse coniuncta gratitudini af-
fectionis. Alioquā nō est illuīatio celestis
ad cuius splēdorem optet sequi calorem
vnde hic gr̄cie agēde sūt p̄ dimissione ma-
loꝝ cōmissorum vel possibiliū cōmitti sc̄;
causa infirmitatis causa cecitatis cā volup-
tatis ⁊ perūsitatis. **S**ecūdo vidēdum est
qualiter radi⁹ iste dilatetur in cōsiderati-
one beneficiorum concessorū. Que quidē
sunt in triplici differētia. quedā enim sūt
spectantia ad cōplēmentum nature. ad ad-
iutorium gr̄cie. ad donum sup̄habūdan-
cie. ad cōplēmentum nature spectat qđ de-
dit ex pte corporis sc̄; membr̄is intēgritatē.
complexionis sanitatem. ⁊ sexus nobilitatē.
Ex parte sēsus dedit p̄spiciuum visum au-
ditum acutum. sermonem discretum ex p-
te anime dedit. ingenium clarum. iudici-
um rectum animum bonū. **A**d diutorū
gr̄cie spectat qđ dedit primo gratiam bap-
tismalē que deleuit culpam restituit inno-
centiam contulit iustiam et dignum facit
vita eterna. **S**ecundo qđ dedit gr̄ciā
spiritalē et penitenciale. que spectat

ad animi voluntatem temporis oportunitatem
et religionis sublimitatem. **T**ercio
quod dedit gratiam sacerdotibus pro qua nos
dispensatores scilicet doctrine eucharistie et indulgentie
in quibus omnibus secundum plus
et minus dispensantur verba vite. **A**d
donum autem superabundantie spectat primo
quod dedit totum uniuersum inferiora ad
obsequium paria ad meritum. superiora
ad premium. **S**ecundo quod dedit filium suum
confratrem et amicum exultationis precium
redemptionis et viaticum refectionis coti-
die primum in incarnatione. secundum in passi-
one. tertium in consecratione. **T**ertio
quod dedit spiritum sanctum in signaculum
acceptationis. in privilegium adoptionis
in annulum desponsationis. Et ex hoc fa-
cit animam christianam scilicet suam filiam amicum
et sponsam hec omnia mira sunt et inestimabilia
et in talium meditatione debet anima esse
grata deo. **T**ertio circa viam illuminati-
uam videndum est qualiter radius intelligentie
per meditationem sit reflectendus ut ad fontem
omnis boni conuertatur et reficiatur recogita-
do prima promissa **C**onsiderandum autem et frequen-
ter pensandum est quod deus qui non meretur creditibus

et diligentibus se promisit amotionem
omnium malorum. Assecutionem omnium
bonorum. Complecionem omnium desiderio
rum que fons est et finis omnium bonorum. Qui
est tantum bonum que excedit omnem petitionem
omne desiderium et omnem estimacionem
Et nos tanto bono dignos reputat si di
ligimus et appetamus eum super omnia. et
ideo in ipsum credere et ad ipsum tendere
et propter se et cum omni desiderio et affectu et
beniuolentia debemus omni tempore. ¶ Se
quitur de vniuersali via et perfecta ¶ De ex
ercitio meditandi

Dostremo sequitur qualiter se debet homo me
ditando exercere ad igniculum sapie
ut proficiamus. Hoc autem faciendum est hoc ordi
ne. que igniculus sapie sollicitate et diligenter
est congregandus. Inflammandus et BLEUANDUS
Cōgregat autem per translationem affectus si
ue per remotionem ab omni amore creature a cu
ius amore debet reduci affectus quam amor cre
ature non proficit et si proficit non reficit et si refi
cit non sufficit. Et ideo omnis amor talis ab
affectu omnino debet elongari. Secundo inflammandus est
igniculus iste ex ouisione affectus super amo
re ipsius et huiusmodi que fit ut comparando ipsum amorem

vel

67
ad se ipsum, ad affectum superiorum civium vel ad
ipsum sponsum. tunc autem hoc fit quando atten-
ditur quod per hunc amorem potest suppleri omnis in-
digentia et per amorem est in bonis omnis bo-
ni habundantia et per amorem habetur ipsius
fume desiderabilis presentia. **N**ec enim
sunt que affectum inflamant. **T**ertio sub-
leuandus est igniculus supra omne sensibile
ymagiabile intelligibile hoc ordine media-
te ut homo immediate de ipso cogitet que
diligere optat. **P**rimo quod non est visibilis
audibilis odorabilis gustabilis tangibilis
sensibilis immo ipse totus est desiderabilis
Secundo cogitare dicitur quod ille que diligendo qua-
rit non est tinabilis figurabilis nuabilis cir-
cumscribibilis commutabilis ymaginabilis.
Tertio cogitandum quod ille que diligit non
est demonstrabilis diffinibilis operabilis esti-
mabilis inuestigabilis intelligibilis sed totus
desiderabilis. **E**x his autem liquet patet quod
ter ad sapientiam sacre scripture pueniri
potest meditando scilicet circa viam purgati-
uam illuminatiuam et perfectiuam. **E**t non
solum sacre scripture continetiam immo omnis
meditatio nostra versari debet circa ista. nam
omnis cogitatio sapientis a se est cum humana opa

cogitandō scz q̄t homo fecerit a quōd de
beat facere a que sit ratio mouēs . aut cū
opa diuina scz q̄tum deus homī conmise
rit a q̄ omnia fecerit ppter hominē q̄tum
ei dimiserit a qualia ei p̄miserit . a i hoc clau
dūtur opa creatōis reparatiōis a gloifi
cations . aut cū vtraqz p̄ncipia que sunt
deus a anima qualif inuicē sūt copulāda
Et hic stare d; ois n̄ra meditacō qz hic ē
fimis ois cogitacōis a opationis . **E**t ē sa
piētia vā in q̄ est cognicō p̄vra exp̄gētā
In hmoi meditacōe tō aia n̄ra d; esse in
tenta sc̄dm vires suas scz sc̄dm rationē sy n̄
derehim a osciētiam a volūtate nā in hmoi
meditacōe racō offert p̄pōez sy n̄dereb sen
tēciando p̄fert diffinicōez . cōsciētia r̄ificā
do infert cōclusionē . volūtas p̄eligēdo
differt solucōez verbi ḡtia . **S**i q̄s medita
ri velit cū viā purgatiuā d; racō querere
q̄d debeat fieri de hōie q̄ templū d̄ni viola
uit . sy n̄dereb r̄ndet qz a d; disp̄di a lamē
tis p̄nie purgai . osciētia assuit tu es ille
ergo ul' optet te dāpnai ul' p̄nie stimul te
affligi . d̄m volūtas p̄eligit scz qz recusat
dāpnacōez et nā a assuit volūtaie p̄nie la
mēta a iux hūc mod i v̄is alijs ē p̄cedē

De oratione

Dostq̄ dixim⁹ q̄liter ad verā sapiāz
vritur legēdo et meditādo dicēdum
est nūc qualiter ad ip̄az perueiatur oran
do. Sciēdū aut̄ q̄ in oracōe tres sūt gra
dus siue tres partes perficiētes. Quorum
prim⁹ ē deplōatio miserie. Sec⁹ implō
racō misericordie. Tertius exhibicō patrie si
ue adeptio leticie. Patrie aut̄ culturā nō
possum⁹ exhibere deo. nisi ab ip̄so grām as
sequamur. Misericordiā autē dñi ad dā
dam grām nō possum⁹ inflectere. nisi p̄ de
plorationem et exposicōnem nostre misē
rie circa quācumq̄z materiam sit siue pro
perpetracōne culpe. Pro amissione gracie
siue dilatioē glorie. Ixc tria dicuntur ha
bere in se. dolorem. propter dampnum v̄l
incommodum. pudorem. propter obpro
brium vel inhonestum. Timorem p̄pter
periculum vel reatum. Ex memoria enim
preteritorum oritur dolor cū recordatur
quid omisit. quia precepta iusticie. quid
commisit quia prohibita culpe. quid ami
sit. q̄ gratuita vite. Ex intelligētia p̄ntū
oritur pudor. dū attēdit vbi sit q̄ lōge
in ymo q̄ fuerat p̄pe in summo. Qualis sit

quia feda que fuit pulcherrima. quid a-
gat qz feruit infiori q̄ prius erat libra. Ex
providētia futurorū oritur tior dū cogi-
tat quo tendit qz ad inferos. quid occur-
rit qz iudicium inevitabile. quid assequi-
tur qz suspendiū mortis eterne. **I**mplo-
racō aut̄ misericordie circa q̄cumqz mate-
riam invocetur; esse cū effluētia desiderij
Quod habem⁹ a spū sancto qui postulat
pro nobis gemitibz inenarrabilibus. cū fi-
ducia spei quā habem⁹ a cristo qui p̄ no-
bis mortu⁹ ē cū diligētia implorādi sub-
fidij q̄s queim⁹ a factis oibz. **N**enī hec
tria cōveniunt tūc imploratur efficaciter di-
vina misericordia. **E**xhibitio aut̄ latrue
ex quacūqz causa deus colatur debet habe-
re tria scz. **P**rimo ob gr̄tiam impetrādā
debet cor incurvari ad dei reuerētiam ⁊ ora-
tionē. **S**ecūdo debet dilatari ad benivolenti-
am ⁊ gr̄tiaz actionē. **T**ercō debet eleuari
ad cōplacētiam ⁊ mutuā allocucōem q̄
est spōsi ⁊ sponse. **Q**uod docet spūs sanct⁹
in canticis **I**n q̄si recto ordine fiat mira ē ex-
ultacō ⁊ iubilatio. Ita ut ducatur hō in ex-
cessum mētis ⁊ faciat aiaz dicere. **B**onū
ē nos hic eē. **E**t hic d̄z orō n̄ra terminari

nec ante debz desistere donec ingrediatur
in locū tabernaculi ammirabil' vsqz ad do
mū dei vbi i vce exultacōis est son' epu
lātis . ut aut incliaris ad reuerentiā . Ammi
rare immēstatem diuinā 7 i tuere modi
citatē tuā . ut aut dilateis ad beniuolēti
am . attende benignitatem diuinā a vide in
dignitatem tuā . ut aut eleueis ad opacēti
am recogita caritatem diuinā 7 cōfideā te
peditatem tuā ut hmoi collacōne pueias
in excessum mētis

De triplici reuerentia dei

Sciendū aut q reuerentiam triplicem
debeo deo exhibere . **Primo** tanq pū
a quo forū refortū 7 educati . **Secūdo** tanq
dño a quo redēpti empti a oducti . **Tercō**
tanq iudici corā quo accusati conuicti 7
confessi vñ patz otr quos debeat de iure se
tentia pferri . **Et pma** reuerentia debz esse
mag . scōa maior . tertia maxima . vñ pma
est admodū incliacōis . scōa admodū ge
nuflectōis . tertia admodū pstrcōis . in p
ma nos sbicim' . in scōa nos decimus . in
tercia nos abicim' . i pma nos puos rpu
tamus . in scōa nos mimos iudicag . i ter
cia nos nullos reputamus .

De beniuolentia corā deo

Beniuolentiam debemus deo exhibere
se; magnā in cōsideratione indigen
tie nostre . maiorem in cōsideracōe mag
nitudis misericordie sue maximā in cōfide
racōne immēsitatis gracie sue vel magnam
pro commissis . maiorem p̄ dimissis max
imā p̄ pmissis . l̄ magnā p̄ oplenētis na
ture . maiorem p̄ adiutorijs gracie maxi
mam p̄ donis superogationis . In prima
cor extēditur . in secūda ap̄itur . in tertia
effunditur . **S**cđm illō trenoz . **E**ffunde
sicut aquā cor tuū ante cōspectum dñi dei
tui . **S**equitur de cōplacētia quā nos
debemus deo exhibere triplici modo . **P**ri
mo ut acceptetur cōplacētia nostrī quo
ad deū . ut vnicuiq; placeat q̄ solus deus
placeat sibi . **S**ecundo ut ei hoc placeat
quod placet soli deo . **T**ertio ut hoc sibi
placeat quod in hac cōplacētia ceteri cō
municent . **V**nde prima maḡ scđa maior
tercia maxima . Prima ē amor gr̄tuitus secū
da ē amor debitus . tertia ē amor exut̄q;
commixtus . Prima crucifigitur mundus
hominī . Secunda crucifigitur homo mū
do . Tertia crucifigitur homo p̄ mundo

ut p̄ omnibus velit homo mori ut ip̄i deo
placeat et ip̄e deo placeat. Et hic grad⁹
caritatis p̄fecte ante cui⁹ assuecōnem ne
mo se debet estimare p̄fectum. Tūc enim
homo p̄fectionem cōsequitur quando cor
suum inuenit non solum voluntarium sed
auicissimū ad moriēdum p̄ salute proxi
mī sc̄dm q̄. ap̄tus. dicebat. ij. cor. xiiij
libēter imp̄dar et superimp̄dar ip̄e p̄ ani
mabus vestris. Ad hāc dilectionē proxi
mi p̄fectā nō p̄neitur nisi prius p̄ueiatur
ad dilectionē dei p̄fectā p̄pter quā diligi
tur proximus q̄ non est amabilis nisi p̄t̄ deū
Et p̄pterea ad intelligēdū p̄fectā dilectio
nē dei. **S**ciēdū q̄ sex sūt grad⁹ q̄bz or
dinate p̄ceditur ut ad p̄fectionē p̄ueiatur
Quoz p̄m⁹ ē suauitas. secūd⁹ auicitas
terti⁹ satuitas. quāt⁹ ebrietas quīt⁹ securi
tas sext⁹ trāq̄llitas. **P**rim⁹ utiqz grad⁹ ē
suauitas ut hō ad discat gustare qm̄ suauis
ē dñs Et hoc quidē fit vacādo et sabatisādo
ei p̄ sc̄as meditacōes sc̄dm q̄ d̄r̄ imp̄sal. Re
liq̄e cogitacōm diē festū agēt tibi. **R**ō q̄dē
fit qm̄ cogitacōs cū dei amore a de deo suai
tate pariūt i corde. **S**ecūd⁹ ḡd⁹ ē auidi
tas sc̄z qm̄ animā assueci⁹ ceperit cū illam

60

suauitate versari. Et tunc in eo nascitur tanta esuies. Ita ut nichil eum possit reficere nisi cum eum quem amat possideat perfecte. Quod quod deum non potest in presenti attingere. Que adhuc longe est continue excedit et egreditur extra per amorem extaticum clamans et dicens illud beati Job. suspendium elegit anima mea. Et secundum illud propheta. Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad te deus. **T**ercius gradus est saturitas que oritur ex ipsa auaritate. quod enim deum vehementissime desiderat et fursum fertur omne quod deorsum videt vertitur ei in fastidium. unde quando saturatus non potest refectioem in aliquo reficere nisi in ipso dilecto et sicut saturatus si sumat cibum incurrit potius abominationem quam refectioem. Sic in isto gradu caritatis facit cum omni terrenum publicorum. Anima saturata calcabit fauam.

Quartus gradus est ebrietas que oritur ex saturitate. Ebrietas consistit in hoc quod quis tanto amore diligat deum ut iam non solum non querat solatium sed etiam fastidiat et querat tormentum per solacium amore illius quem diligit et delectetur in peccatis et obprobriis ac flagellis cum apostolo. non cor. xii. Et sic ebrius se ipsum denudat sine pudore

et sustinet plagas sine dolore. sic in illo amore intelligendum est. **Quintus gradus** est securitas que dicitur ex ebrietate. Ex hoc enim quia anima sentit se intus amare deum quod libenter propter ipsum sustinet omne dampnum et omne obprobrium. Ita foras mittitur timor et tantam spem concipit anima de adiutorio dei ut nullo modo existimet se posse ab ipso separari. In hoc gradu erat apostolus cum dixit. Quis nos separabit a caritate christi an gladius? etc.

Sextus gradus est vera et plena tranquillitas per quam tanta pax et requies est in anima ut quodammodo sit in silencio et in somno et velut in archa noe collecta ut nullo modo perturbetur. Quis enim potest inquietare mentem quam nullus cupiditatis stimulus inquietat nullus timoris aculeus agitat. In ista mente pax est et status ultimus et ubi quiescit verus salomon secundum christum. Quoniam in pace factus est locus eius. Et non quod valde conuenient istis gradibus signatur per istos sex gradus quibus ascendebatur ad thronum salomonis. .iiij. .lx. .x. Et propter hoc secundum in canticis canticorum ascensum fecit purpureum media caritate perstruit quod impossibile est ad istam tranquillitatem peruenire nisi per caritatem hac acq̄sita facillime homini facere

10
quod perfectum est siue peccatis siue age
re siue pati siue viuere siue mori. Studen
dum ergo est ad perfectum caritatis cum pro
fectus caritatis inducat perfectionem omnis
boni et etiam complementum. **U**t ergo sint
ad manum predictae differentie. **N**on quod hanc
perfectionem vult attingere debet per meditaco
nem stimulum conscientie primo exasperare
exacuere et rectificare et sic ad radium intelli
gentie transire. **I**psam protendendo. dilatando
et reflectendo. et sic ad igniculum sapien
tie transire. **I**psam congregando. inflammando
et subleuando. **E**t sic per orationes deplora
re miseriam. et hoc. **P**rimo cum dolore propter
dampnum. cum pudore propter obprobrium
cum timore propter periculum. **S**ecundo de
bet implorare diuinam misericordiam cum veh
ementia desiderij per spiritum sanctum cum fidu
cia spei per christum crucifixum. **C**um assistentia
patrocinij per sanctorum suffragium. **T**er
tio debet exhibere deo latriam. scilicet reuerentiam be
uolentiam et opacientiam ut procedat ad adiuto
rium ex parte dei quod maior propositio est ex gratia. et ex
parte sequitur ostendit misericordiam nostre que assumptio
et fiat latrie exhibitio que plena oclusio. **Q**ui
autem excitauit se sic continue et in mente proficiet

in caritate scdm sex grad⁹ p^odictos quibz
perueitur ad tranq^llitatē p^ofectā ubi ē mul
tudo pacis et qⁱ quidā finis quietis n^ore
quā d^ons reliq^ut apl^ois suis. **V**n est nōnō
q^o apl^ous i qualibz salutacōe optauit gra
tiā et pacē g^ociā tamq^o primordiale pacē
tāq^o o^oplemētū. At thitū aut interposuit
miaz q^o vt usq^z ē nex⁹ a p^oncipiū. **S**e q^otur
de o^otemplacōe quō p eā pueiend⁹ sit ad sa

Tangam⁹ breuit⁹ qualiter ad **p**ietiaz
sapiētā o^oteplādo pueitur p o^otepla
cōez nāq^z trāhit mēs n^ora in supnam iherlm
ad cuius instar ecclia est for^ota scdm illud
Fac scdm exēplar q^od tibi mōstritum est i
mōte. **N**ecessē ē enī eccliam militantē con
forri trūphātū et meita p^om^ois et viatores
b^ois scdm q^o p^ole est. **I**n glā aut triplex
est d^os in q^o consistit p^ofectō p^om^ois scz fūme pa
cis tētio. v^oritatis v^ohio. et caritatis fruiō. **E**t
scdm hoc distinguit⁹ triplex ordo i ierarch
ia sup^oma scz thronoz cherubi atq^z seap
him necē ē ig^o ut q^o vult ad illā b^oitudinē
p meita pueire. **I**stoz triū similitudinē h^om q^o
p^ole ē in via sibi opar^z ut h^oeat sibi sopo^ore
pacis splēdo^ore v^oritatis. et dulco^ore caritatis
i h^ois tribz req^oses^z et habitat tāq^o i p^oo solia

necesse est aut ad vnūquodq; predictor
trū p septem gradus ascendere scdm tri
plicē viam scz purgatiuā que consistit i ex
pulsua peccati. Illuminatiuā que consistit in
ymitacōne cristi. ymitiuā que consistit in
suscepōne spiritus sancti. Itaq; quelibz
habrat suos grad9 p quos incipitur ab
ymo ⁊ tēditur ad sumū. ¶ Sequitur de
gradibz quibz pueitur ad sapore pacis

¶ Gradus aut pueiendi ad soporem pacis
fūt isti. ¶ **P**rio occurrit pudor i flagicij
recoꝝdacone. Et hoc q̄tū ad quatuor scz
magtudinē. multitudinē turpacōem. in
ḡtitudinē. ¶ **S**ecūdo occurrit tior in cir
cūspectōe iudicij. ⁊ hoc etiā quadruplici
t scz dissipacōis opis. execucomis racōis
obduracōis volūtatis. **C**ondepnacōis fi
nal. ¶ **T**ertio dolor i estimacōe dampni
et hoc scdm q̄tuor scz quātum ad amissio
nē diuine amicitie. q̄tū ad pdicōez inocē
tie. q̄tū ad vulneacōz nature ⁊ dissipacōz
vite. ¶ **Q**uarto clamor in iploracōne sbidij q̄
druplicis scz dei patris filij redemptoris
spiritus sancti vnctiomis ⁊ virgis matris
sue ecclesie triūphantis. ¶ **Q**uinto rigor
in extictōe fomitis q̄druplicit scz ariditas

perueritas voluptas et ueritas. Que est
accidia. malicia. concupiscentia et superbia
reducendo singula singul. Sexto ardor
in appetitu martiri propter quatuor scilicet propter
perfectonem remissionis pene. propter per
fectonem purgacionis culpe. propter perfectio
nem satisfacionis in hoc tempore. et propter perfec
tionem sanctificacionis in proprio sanguine
Septimo loco sequitur sopor in obumbraco
ne cristi ubi optimus status est et requies
cum homo sentit se protegi sub umbra alarum di
uinarum ut non uideatur timore pene ad quod non
potest peruenire nisi per appetitum martiri nec
ad hoc nisi extiterit incentiuum nec ad hoc
nisi imploraueit subsidiu. nec ad hoc nisi
defleueit dampnum. nec ad hoc nisi timeat iudi
cium. nec ad hoc erubescat flagitium. Qui er
go uult habere pacis sopore procedat secundum
ordinem assignatum. Sequitur de gra
dibus pueniendi ad splendorem uitatis. Bra
dus autem pueniendi ad splendorem uitatis ad quem
puenitur per imitationem christi sunt isti scilicet. assensus
racionis. affectus passionis. aspectus admira
tionis. excessus deuotionis. amictus assi
milacionis et amplexus crucis Et sic sequitur in
tuitus uitatis hoc ordine procedendo. Primum

cōsidera quis est qui patitur et ei te subde
per racōnis assensū ut credas firmissime
ipsum veraciter esse filium dei omnium prin
cipium et saluatorem omnium ac retribu
tozem omnium. **S**ecūdo qualis est quō
patitur et ei configurare per compassionis
affectum ut compatiaris scz innocētissimo
mitissimo nobilissimo et amātissimo. **T**er
tio quātus est qui patitur et ad ipsum egre
dere per ammirationis aspectum quō immē
sus est potestate speciositate felicitate et
eternitate. **D**ij gradus sunt illuminatiui
Admirare ergo maiestatem annihilare
speciositatem decolorari. felicitatem tor
mentari. eternitatē mori. **Q**uarto qua de
causa patitur et te ipsum obliuiscere per de
uotionis excessum quia pro tua redēptio
ne illuminatione sanctificatione et glori
ficatione. **Q**uinto quali forma patitur
et ipsum induere assimilationis amētum
passus enim sicut verus agnus. **L**iberali
ssime respectu proximi. seuerissime respec
tu sui. obedientissime respectu patris. pru
dentissime respectu aduersarij. **S**tude
igitur ad habendum habitum scdm effi
giem pmitacōnis cristi quō est benignitatis

seueritatis . humilitatis . ⁊ perspicuitatis
Sexto quāta sunt q̄ patitur ⁊ crucem
 amplexare per cōpassionis desiderium **P**as-
 sus est enim cristus vincula ut impotens
 qui est omnipotens . conuicia ut vilis qui
 est bonitas . ludibria ut stultus qui est sa-
 pientia . supplicia ut iniquus qui est iusti-
 cia ⁊ tu ergo sic desidera passionis crucem
 hoc ē passionem

	Iniurijs		rebus
Plenā	Cōtumelijs	In	verbis
	Ludibrijs		signis
	supplicijs		tormentis

Septimo cōsidera q̄ ad hoc cōsequitur ⁊
 veritatis radium intueri p̄ cōtemplacōis
 oculum quoniam ex hoc q̄ agnus passus
 est septem signacula libri diuini aperta
 sūt . apokal . v . **L**iber iste ē vniuersalis no-
 ticia veritatis . **I**n qua septem erant clau-
 sa homini que quidem per passionis cristi
 efficaciam reuerata sunt sed deus ammirabi-
 lis . spiritus intelligibilis . mūdus sensibilis .
 paradifus desiderabilis . infernus horribil-
 virtus laudabilis ⁊ reatus culpabilis . **P**rio-
 enī deus ammirabilis p̄ crucē xpi manifestatus

est scz fūme inſcrutabilis ſapie . irrep̄ſur-
ſibilis iuſtitie . ⁊ inenarrabilis miſericordie
nā fūma ſapia decepit dy abulū . Juſticia
queſiuit redēpcōis precū . miſericordia tr̄-
didit p nobis filium . Que ſi diligēter cō-
fiderētur deū nobis clariffime manifeſtāt

Secūdo ſpūs intelligibil' manifeſtatus
eſt p crucē xp̄i ſc̄dm triplicē dram ſcz q̄te

benignitatis q̄tū ad angelos

Sit dignitatis quo ad hoīes

cruditatis quo ad demōes

Angeli permiferunt dñm ſuum crucifigi
quod fuit benignitatis dei filius crucifixus
eſt ppter gen9 hūanū qd fuit dignitatis
Et hoc ad ſuggeſtionem demonū quod
fuit crudelitatis . **T**ertio mundus ſen-
ſibilis manifeſtatus eſt per crucem . quo-
niam eſt locus tenebrarū in quo regnat ce-
citas quoniam lucem non cognouit . ſteri-
litas . quoniam criſtum tamq̄ infructuo-
ſum refutauit . Impietas ſumme innocē-
tem condempnauit . **Q**uarto parady-
ſus deſiderabilis maifeſtatus eſt per crucē
qm̄ ē ſaltigū ois gloie . ſpectaculū ois
leticie . proptuariū opulētie **C**ū deus ppter
reſtitucōem illius fact9 eſt p nob' homo

vilis mis et paup **Q**uinto infern⁹ horribi-
lis manifestatus e p cruce cristi et saluato-
ris nostri esse plenissime et omnino pleg
egestate penalitate et calamitate vnde si
necesse fuit cristu pati ppter peccati delec-
tacionem multo fort⁹ pati oportebit da-
natos ppter iusta suor peccatoru retribu-
cionem. **S**exto manifestata e virt⁹ lau-
dabilis. q³ sit p³iosa speciosa et fructuosa
vere p³iosa. qm voluit crist⁹ vita corpale
pdere poci⁹ q³ virtuti o³traire. vere specio-
sa qz in ipis otuelis relucebat vere fructu-
osa. qz vnus act⁹ pfecte virtutis infernu
spoliavit. celum apuit. perdita restaura-
uit. **S**eptimo manifestatus est reat⁹
culpabilis quatum fit detestabilis cu ad
sui remissionem indigeat tam magno p³io
gradi piaculo et difficili medicamento. Ecce
quomodo in cruce manifestatur si bene ad
hec septem reducantur. Vnde beata crux
vere est clavis. porta et via. **E**st etiam
splendor veritatis quam qui deuote sibi
tollit et sequitur cristu iuxta modum pre-
signatum non ambulat in tenebris. sed
habebit lumen vite qd p³misit deus iustis
vniuersis.

de leno³

18.
Sequitur de gradib; perueiendi ad dul
cozem caritatis

Gradus aut̄ pueiendi ad dulcozē ca
ritatis hñ sunt ⁊ peruenitur ad eos
in suscepōne spiritus sancti sc; vigilātia
sollicitatis. **C**ōfidentia confortās **C**oncu
piscencia inflāmans. **E**xcedentia eleuans
Conplacētia quietans. **L**eticia delectans
Adherentia conglutinas. **I**n quibus hoc
cordie progrediēs aut qui progreditur
sic ad perfectionem caritatis poterit pertū
gere ⁊ ad amorem spiritus sancti. **P**ri
mo ergo necesse ē ut vigilātia te sollicitet
propter spōsi promptitudinem adeo ut
cum sponsa possis dicere illud cāticorum
.v. **E**go dormio ⁊ cor meum vigilat. **E**t il
lud ysaie .xxvi. **A**nima mea desiderauit te
in nocte sed ⁊ spiritus meus in p̄cordiis
meis de mane vigilabo ad te. **S**ecundo
ut confidentia te confortet propter spon
si certitudinem ut vere possis dicere. **I**n
dño confido **E**t illud iob .xiiij. **E**tiam si oc
ciderit me sperabo in eum. **T**ertio ut cō
cupiscētia te inflāmet p̄t̄ sponsi dulcedi
nem ut dicere possis illud cāticor̄. t̄ibe

me post te currem? in odore unguentorum tuorum. Et illud Job. suspensum elegit anima mea. **Quarto** excedentia ut te eleuet propter spiritus similitudinem ut dicere possis. Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum ita et **Quinto** ut complacencia te quietet propter spiritus pulchritudinem ut possis dicere illud canticorum. Dilcuis meus michi et ego illi. **Sexto** ut leticia te delectet propter spiritus plenitudinem ut dicere valeas secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes tue letificauerunt animam meam. Et illud beati pauli. Repletus sum omni gaudio. **Septimo** ut adhaerentia te conglutinet propter amoris spiritus fortitudinem ut dicere possis. Illud psalmi. michi autem adherere deo bonum est. Et illud pauli. Quis nos separabit a caritate. In quibus gradibus est ordo nec unquam peruenitur ad statum ultimum nisi per istos gradus in intermediis mutuo se ita amplectentes. In primo enim viget consideratio in ceteris consequentibus dominatur affectio. **Vigilantia** enim considerat quod honestum quod conueniens et quod delectabile est diligere. Ex hac enim nata confidentia parit concupiscentiam et illa excedentia quae usque perueniatur ad copulam et osculum dilecti

Distinctio graduū purgacōis
Possunt autē dicti gradus aliter distingui
sic ut quasi in idē redeāt. vt p̄mo disting
uantur gradus purgacōis sic

Propter flagitium erubescere
iudicium contremisce
dampnum ingemisce
remediū clama s̄b fidium
adūlarū extigūe incētūm
brauium anhele martirium
ymbriū approxia ad cristū

Sequitur nūc de gradibus quibus p
uenitur ad illuminacōnem

Gradus autē pertinētes ad illuinaacōnem
sic distinguntur

Quis patitur et credēs captiuare
qual q̄ patitur et cōdelens amāre
Scilicet quāt9 q̄ patitur et stupēs amāre
qua de cā patitur et cōfidēs p̄care
quali for̄ patitur et seqns assilare
q̄ta sūt q̄ patit et adēs āplexare
qd ad h̄ seqtur et itelligēs oteplacē

Brad⁹ vie vnitue sic distinguntur
Videlicet vigilātia te sollicitet ppter
sponsi promptitudinē. **C**onfidētia
te corroborret ppter ei⁹ certitudinē. **C**on
cupiscētia te inflāmet ppter eius dulcedi
nem. **E**xcedētia te eleuet ppter ei⁹ celsitu
dinem. **C**onplacētia te alliciet ppter ei⁹
pulchritudinē. **L**eticia te inebriet ppter ei⁹
plenitudinem. **A**dherētia te cōglutinet
ppter eius amoris fortitudinem. **V**t di
cat semp deuota anima in corde 7 i ore ad
dñm. **T**e quero te accepto. in te spero. in
te exultabo. te desidero. tibi finaliter adhe
reo. in te confurgo.

Brad⁹ phiciēdi etiā aliē distinguntur
Nōndum q^o gradus phiciēdi pnt a aliē
distigui scdm triplicē d^oram triplicatā tri
plici iherarchie consonam nā cui⁹libet pfi
cere volēti necessaria sunt tria scz amaitu
do gratitudo et similitudo. **S**i enī homo
nō peccasset duo sufficerent scz gratitudo
a similitudo gratitudo ppter gratiā simi
litudo ppter iusticiā. sed nūc etiā necāria
ē amaritudo ppter medicinam. **P**eccata
enī p delectacōnē perpetrata non pnt curari
aliq̄tens⁹ ul' delei nisi ecōtrio p afflictōem

et amaritudine. **I**n ipsa autem amaritudine debet esse ponderatio malorum commissorum propter proprias nequicias. Item pressio dolorum propter Christi angustias. Et postulatio remediorum propter Christi miserias. Item in similitudine pari modo debet esse scilicet aspectus veritatis eleuatus ad superiora. affectus caritatis dilatatus ad exteriora actus virilitatis ordinatus ad interiora. Eleuatio ad superiora debet fieri diligenter per aspectum intelligentiam veritatis et hoc per contemplationem diuinorum contemplatione vniuersorum. scientia. captiuationem iudiciorum fide fortis. dilatatio seu extensio cum exteriora debet fieri diligenter per affectum caritatis. Et hoc per appetitum deliciarum celestium. sapientia per amplexum rationabilium. Amicitia per contemptum voluptatum carnalium. modestia. ordinatio siue exercitatio cum exteriora debet fieri per actum virilitatis et hoc per aggressum difficultium. strenuitate per actum laudabilium magnanimitate per amplexum humilium.

In gratitudine autem simili modo debet esse scilicet admiratio beneficiorum propter creationem de nichilo. Accumulatio meritorum propter repautionem de peccato et

Actio gratiarum propter exemplum de inferno. fuit enim creatio ad ymaginem redemptio pro proprio sanguine. exemplum usque ad celi altitudinem. ¶ Purgatio autem in amaritudine in qua est contritio respectu sui debet esse dolorosa pro tristitia propter mala premittia. scilicet ipsum christum et proximum. ¶ Compassio respectu christi debet esse timorosa pro reverentia propter iudicia lateantia et tunc vera. licet incerta ut tempus dies hora. ¶ Conuersatio respectu proximi clamorosa pro confidentiam propter patrocinia semper parata pro deum pro christi et suffragia sanctorum. ¶ Illuatio in similitudine in qua est aspectus veritatis quod dicitur esse erectus ad incomprehensibilia. extensus ad intelligibilia. exinanitus ad incredibilia. in qua etiam est affectus caritatis. erectus ad deum extensus ad proximum exinanitus ad amandum christum. erectus ad commendabilia. extensus ad communicabilia. exinanitus ad contemptibilia. ¶ De gratitudine

Quæritur perfectio in gratitudine in qua est vigilantia exurgens ad canticum propter beneficiorum utilitatem. leticia exultans ad nihilum propter donorum preciositatem. benignitas accedens ad amplexum propter dantis liberalitatem

Rōndum q̄ aspectus veritatis debet esse
erectus ad incomprehensibilia que sunt mis-
teria sancte trinitatis ad que eiginī contē-
plando ea Et hoc dupliciter vel p̄ cōposi-
cōnem ul̄ p̄ ablacōnem primū pōit aug?
secūdum dyonisi⁹ p̄ positionem p̄mo sic
intelligim⁹ in diuīs quedam esse ut cōmu-
nīa q̄dam ut ppria quedam ut approp̄a-
ta q̄ sunt quasi media inter hoc et illa. In-
tellige ergo et contēplare si potes cū deū
cōmuniā Et vide qm̄ deus est essentia pri-
ma natura p̄fecta et vita beata. que neces-
sario habēt consequētiam. Item intēde ⁊
vide si potes qm̄ deus est eternitas presēs
simplicitas replens. stabilitas mouens.
Que similiter habēt osequenciā ad cōnexi-
onē naturalē. Postremo vide ⁊ attēde. q̄
niā deus est lux inaccessibilis mēs inuaia-
bilis ⁊ pax incomprehensibilis que non tm̄
essentie vnitatē sed etiam includunt p̄fec-
tissimā trinitatem. Lux quidem tamq̄ pa-
rens generat splendorem. splendor autē ⁊
lux p̄ducūt calorem ita q̄ calor p̄cedit
ab vtroq; licet nō p̄ modum prolis. Si
ergo vere deus lux ē inaccessibilis vbi splē-
dor et calor est substantia ibi p̄posita

vere in deo est. s. pater filius et spūs factus
q̄ sūt ppria diuinaz psonarū. **M**ens aut̄
tanq̄ principium cōcipit et producit a se
verbū a quib; emanat amoris donū et hoc
in oī mēte pfecta est respire. si ergo deus
est mēs inuiaiabilis planū est q̄ in esse di
uino est pncipiū primū verbū eternum et
donum pfectum q̄ sūt ppria diuinaz pso
nar. **P**ax etiā includit nexū plurimorum
perfecte aut̄ necti nō pnt nisi similes simi
les aut̄ nō sūt nisi ambo a tercō vel vnq̄ ab
altero sed in diuinis non pnt esse ambo a
tercō eodē mō. necesse est igitur q̄ si in diuinis
est vera pax q̄ tūc etiā ibi sit. **P**rima origo
eius ymago et vtriusq; nexio. **D**em̄de in
diuinis sūt approp̄ata scdm̄ triplicē dram
quaz. **P**ria ē vnitas q̄ attribuitur patri
q̄ ē origo. **v**itas filio q̄ est eius ymago
titas spiritui q̄ ē onexio. **S**ecūdo appro
priata sūt. s. potestas patri q̄ est princi
piū. **s**apia filio q̄ est verbum voluntas
spiritui sancto q̄ est donum. **T**ertio ap
prop̄ata sūt. **a**ltitudo p̄ri ppter vnitatē et
ptatem. nichil enī ē altitudo q̄ singulais
et vnica ptās. **P**ulcritudo filio ppter vita
tem et sapiā; nā sapia multitudiez pdeaz.

veritas autem equalitatem includit. **D**ulcedo
spiritui sancto propter voluntatem et bonita-
tem ubi enim est summa bonitas iuncta cum vo-
luntate ibi est summa caritas cum summa dul-
cedine. **E**st igitur in deo altitudo terribilis. **E**t
hic est status erectiois. **p**ulchritudo mi-
rabilis et hic est status contemplationis. **d**ul-
cedo desiderabilis et hic est status gloria-
tionis. **h**ec est erectio per viam affirmationis sed
est alia eminentior per viam negationis secundum
divinum. affirmationes incompatibiles sunt. nega-
tiones vero licet minus videtur dicere plus
tamen dicunt. et hic modus erectiois est
per abnegationem terrum. ita quod in negationi-
bus illis sit ordo incipiendo ab inferioribus
ad superiora. **E**st enim supereminens positio
nis in deo ut cum dicitur deus non est quid sensi-
bile sed supersensibile nec imaginabile sed
superimaginabile. nec intelligibile sed super
intelligibile nec existens hoc vel hoc sed super
omne ens. **D**ic veritatis aspectus est et tunc
infertur in mentis caliginem et aliquid eleuatur
et profundius ingreditur pro eo quod excedit se
ipsum et omne creatum. et hic est nobilissimus e-
leuandi modus sed tamen ad hoc quod sit perfectus
preerigit aliquid sicut perfectio illuminationem

Hic aut̄ modus ascēdendi tāto est vigo-
rosior q̄to vis ascēdens ē int̄mior tanto
fructuosior q̄to affectus proximior est
et ideo valde vtile ē in illa exerceri. vt ergo
in hac eleuacōe vitatis aspectus se valeat
exercere. ¶ **R**ōndū q̄ in pria iherarchia
ē vitas aduocāda p̄ studiū et oracōem et
hoc ē archāgeloz. annuncian̄da p̄ exem-
pla et predicacōem. et ē hoc principatū
In secūda iherarchia vitas ē aduocāda p̄ re-
fugiū et cōmuniōem; et hoc ē p̄tātū. apphen-
dēda p̄ zelū et emulacōem et hoc ē virtutū
associāda p̄ sui contēptū et mortificacōem
et hoc est dñacōnum. In tertia iherarchia
vitas est adorāda p̄ sacrificiū et laudem et
hoc est thronoz admirāda p̄ excessum et
otēplacōem et hoc est cherubim. amplectē-
da p̄ osculū et dilectōem et hoc ē seraphim

¶ **E**xPLICIT libellus editus a fratre bonauē-
tura cardinali qui appellatur regimē
consciētie vel parūū bonum

¶
p̄ gemitū et oracōem
et hoc ē angeloz.
audiēda p̄ studiū
et deuotionē

Incipit epistola sancti Methōdij epī
pararēb̄ de regnīs gētū et nouissimis
tēporibz certa demōstratio cristiana

Ciedum nāqz est q̄ exeūtes
Adam quidē et Eua de parady
so virgines fuisse Anno aut tri
cesimo expulsionis eoz de pa
radiso genuerūt. Cam primogēitum et
sororē eius Chalmanan Et p̄ tricesimū
alium annū pepererūt Abel et sororem ei
Deborā. Anno aut cētesimo tricesimo vi
te Ade occidit Cam fratrem suū Abel et fe
cerūt plāctū sup eū adam q̄ et eua annis
cētum Ducētesimo aut et xxx anno primi
miliarij qd̄ ē primū seculū natus est seth
vir gygas in similitudine ade. Quingen
tesimo vero āno i eadē primi ciliada filij
cam abutebantur vxores fratrum suoz
in fornicacōibus nimis Sexcentesimo
autem anno ipso miliarij stupro amoris
et fornicacōis istoꝝ mulieres collapse sūt
l̄ diffuse et i uelamā ule sūt **P**ā suis viris
tanq̄ mulieribz supgressse vtebātur et fa
cte sūt vere clari? ut dicā cōfusio vidētibz
et in fornicacōe sue inuerecūdie appāretes

Octogicesimo vero anno vite adē dilata-
tum est sup terram fornicacōis inq̄namē
tum a filijs fratricide cam. Mortuus est
autē adam anno n̄gentesimo c. xxx. vite
sue in primo miliario et tūc disūcte fūt ab
inuicem generacō seth a cognacōne cam
Et abstulit seth suam cognacōez sursum
in quendam montem qui erat proximus
paradyso. Porro cam et huius cognacō in
cāpo habitabunt i quo et nephādum fra-
tris homicidiū perpetravit. Quadringēte
fimo autē anno temporib; iafeth pertransiit
primū miliarū seu priā generacō. Anno
autē. ccc. xl. iafeth secūdi miliarij surrexe-
rūt viri male artis inuētores inq̄ et oīne
q̄cia pleni ex filijs cam id ē iobeth tholucel
fili; lamech q̄ fuit cecus qui et cam interfi-
cit quib; dñatus dyabolo conūtit eos p̄
oēz specie musicā oponēdi. Anno autē quī-
gēte fimo secūdi miliarij ad huc etiā ma-
gis exarserūt in nephandā fornicacōem
omnes hoīes in castris cam priores facti
priori generacōi q̄ et in more aiāliū in al-
terut; queientes infurgebant et quidā in
virilē muliebrem sexū similit̄ hiscē turpissi-
mis et incestis actib; hi q̄ erāt de cognacōe

eam vtebatur. **S**eptingentesimo autem an
no temporis iacet vite sue. id est in secunda
ciliada apposuit malignus et infestus dyab
olus bellum fornicationis adiungere filiis
seth ut concupisceret filias eam et profusi
apparuerunt gygantes super terram de seth qui in
peccati foueam delapsi atrocissimi facti sunt
Et iratus dominus deus in explecione secundi mi
liarij factum est diluuium aquarum et omnis creatura
prima deleta est et absorpta de perit genea
tio primi hominis figmenti. **D**C. xij anno vite
noe iam in triu milium annorum postquam exiuit
noe de archa edificauerunt filij noe nouam
possessionem in exteriora terre et appellaue
runt nomen regionis illius tanquam secundum nomen
pacem numeri qui exierunt de archa idem no
men **C**entesimo autem anno de tertia ciliada na
tus est noe filius secundum ipsius similitudinem et
uocauit nomen eius iomitu. **T**recentesimo
vero tempore de triu milium annorum dedit
noe donaciones filio suo iomito et dimisit eum
in terram eam **E**t post obitum noe sexcete
simo et nonagesimo anno in eisdem triu
miliu annorum ascenderunt filij noe de terra
eoa et edificauerunt sibi turrim in terra sen
naar et ibi diuise sunt lingue et dispersi sunt super

faciem totius terre. Iomitus autem filius noe in
troitu meo usque ad mare quod vocatur illio
chora id est regio solis in quo solis ortus fit
et habitavit ibidem. **N**ic iomitus accepit a
deo donum sapientie quod non solum hoc tantum sed
omnis astronomie articuli factus est inuentor. **A**d
hunc descendens nebroth qui fuit gogas et e
ruditus a deo accepit ab illo consilium in quibus
regere cepisset. **N**ic autem nebroth ex filiis des
cendebat hiroth qui fuit filius sem et ipse prius
regnavit super terra. **S**eptuagesimo vero an
no et nonagesimo tercie ciliade quod agebat
nono annorum edificata est babilon magna et
regnavit in ea nebroth. **E**t post hoc fecerunt sibi
filii cham ex ipsis cui nomen est potipus. **E**t
septingentesimo et nonagesimo nono anno
temporis trium milium annorum anno tertio regni
nebroth miserunt viros potentes ex filiis ia
feth nimis sapientes et artifices in arte tecto
ria constructores et descenderunt in eam
terram ad iomitum filium noe et edificaverunt
ei civitatem quam nuncupaverunt iomitum iux
ta nomen illius nuncupationem et pax multa
erat in regno iomiti et nebroth usque in pre
sentem diem. **R**egnum autem nebroth filii sem et
potipi filii cham et iafeth contra se invicem

rebellabāt scripsit aut iomith ep̄las ad ne
broth ita dices **Q**uia regnū filioꝝ iafeth
ip̄m incipiet delere regnū filioꝝ cham hęc
aut regna primū apparuerūt in terra p̄
hęc didicerūt oēs gētes ostituerē sibi reg
num. **P**ost regnum iḡz nebroth expleta
tercia ciliada annoꝝ āno octauo quarte
ciliade semp pugbāt adinuicē vtrorūqz
regna. **E**t deuictū est regnum egiptioꝝ a
regno nebroth ⁊ obtinuit potētia regni
babilois i seie nebroth vsqz ad chubim
sdē h̄ accepit sibi vxorē de filijs cham de fū
cto aut chubim isde sup̄sit eledē h̄ nep
tis suā matertera in uxorē ⁊ genuit ei eri
sdē. **H**ic ogregauit sibi virtutes mltas
⁊ surrexit aduersus regnum cham ⁊ cap
tiuauit et concremauit igni omēs regio
nes q̄ erāt occidentales. **I**n secūdo aut an
no regni chusdri filij erisdē cōgregati sūt
filij cham ⁊ descenderūt in terrā eoam ut
preliarēt cū rege cusdrō. **F**uerūt aut ccc ⁊
xx milia p̄ditū virgas solūmō i maibz cō
tinētes. **A**udiens aut de eis chosdrō sub
risit ⁊ dimisit eos vsqz dū trāfirēt flumen
tigrim ⁊ illuc mittētes cōtra eos exercitū
suū sup̄ elefantes ascēdentes omnes eos

interfecit et non est relictus ex eis quisquam. Et
amplius non apposuerunt filii cham ut
pugnarent cum eis et ex tunc amaricata
funt regna contra inuicem. Et in fine qua-
tuor milium annorum siue in .xx. quinto
adhuc temporis ciliade descendit samsa-
bus in eam qui fuit de cognatione iomiti
filii noe et depopulatus est ab eufraten usque
ad edroigan id est .lxx. gita .viii. ciuitates et
regiones earum et pertransiit in tribus reg-
nis in dorum et incendit et desolauit et exi-
uit in desertum saba et concidit castra fi-
liorum ismahel filii agar egyptie ancille sa-
re uxoris abrahe et expulsi sunt et fugerunt
omnes in solitudine et tribu et introierunt in
terram habitabilem et pugnauerunt cum
regibus gentium et depopulati sunt et capti-
uauerunt et donati sunt super regna gentium
que erant in terra promissionis et repleta est ex
ipsis et de castris eorum. Erant autem quasi
locuste et incedebant nudo corpore et ede-
bant carnes camelorum compositas in vtri-
bus et bibebant sanguinem iumentorum
lacte mixto. Cumque igitur obtinuissent filii is-
mahel uniuersam terram et desolassent vrbes et
regiones earum et donati essent in omnibus inful tunc

illo quo tēpore cōstruxerūt sibi nauigia
et in modū voluchrū hñs vtētibus aduo
labāt sup aquas maris. Ascenderūt igr̄a
in regionibz occidentes vsqz ad magnā ro
mam et illiricum et gignum et tessalonicā
sardine magne q̄ est trās illam romā et
dnati sūt terre in annis sexagita et fecerūt
in ea quecūqz voluerunt. Post vero ebdō
madas. vii. et dimidiā illorū potentie p
quā obtinuerūt vniūsum regnū gētium
superaltatū est cor eorū dū se viderūt obti
nuisse et dampnasse oia. In tempore aut̄
illo facti sūt eis tyrāni principes milicie q̄
tuor q̄ fuerūt filij humee q̄ ab eis sic vōbā
tur quorū noīa sūt hec. oreb et heb. hebee et
salmana. Hñ pugnerūt cū israhitis et quē
admodū fecit eis deus redēpōez de manu
egiptiorū p moysen famulū suū eodem
vero mō et tūc illo tēpore opatus ē cū eis
misericordiā et redemit eos ex eis p gediō
et liberatus ē israhel de seruitute filiorū isma
hel. Hic enim gedēon cōcidit castr̄ eorū
et psequēs eiecit eos de terra habitabili in
solitudinē et tribū ex q̄ pdierāt. Et illi q̄ re
lictī sunt dederūt federa pacis filijs israhel et
exierūt in desertū extiorē nouem tribus

futuri sunt aut ut exeant semel adhuc et e-
grediatur et deuasitet terram et obtineant
orbem terre et regiones in introitu pacis
a terra egypti vsqz ad ethiopiam et a flu-
mine eufraten vsqz in india et a tigrin vsqz
ad introitu naod regni iomiti filij noe et
ab aqlone vsqz romam et iliricum egypti
et thessalonicam et albamiam et vsqz ad ma-
re ponticum. Et in duplum erit iugum il-
lorum super colla vniuersarum gentium et non
erit gens aut regnum sub celo quod possit cum
eis in prelio confliendo superare eos vsqz
ad numerum temporis septimanarum septem.
Et per hoc deumcentur a regno celestiarum
eorum quod est christianorum etiam subiciuntur ei.
Et enim hoc regnum magnificabitur id est eorum
super omnia regna gentium et nequaquam
delebitur a nullo eorum in eternum. habet enim
arma inexpugnabilia per quae omnes deiciuntur
ad usum eius. **N**unc ergo considerate a circu-
giratione temporum regnatum regnorum et hoc est
veritas rerum quae se ipsa clarius ostendet absque
ullo errore caliginis vel aliqua seductione. **A**-
nebroth enim qui fuit irosus vsqz ad pusde-
ech regna gentium obtinuit regna babilo-
nia et a pusdech vsqz ad sessorem qui fuit

de idrington regnabant per a a sessorē vsqz
ad pusdech reguerunt delech a aphon a
a pusdech vsqz ad seneribech babilones
regnabāt **E**t accepit seneribech vxorem
geenat de ararad a peperit ei ardemelech a
haralar **E**t hii interfecerūt patrem suum
a fugierunt in terram ararad a regnavit
illie saradō in babilone p patre suo sene
ribech a nabuchodonosor q̄ erat ex patre
lubia a ex matre regina saba. **C**ūqz igz
introissent seneribech ad pugnādum cū
rege indie a vsqz saba a desolassz q̄ plu
mas regiones. egressus ē cū eo nabucho
donosor illo vcz eū educēte secū cōstituit
eū p̄ncipem milicie sue a ppter sapiētiam
q̄ in illo erat et prudētiam datū est ei reg
nū babilonie. **E**t sup̄sit sibi vxorē de me
dis noie erusdam. **E**t post obitum nabu
chodonosor a baldasar filij ei⁹ regnavit
darius nepos eiusdem. **D**arius aut duxit
vxorē daran p̄lo a genere de q̄natus ē cho
ris p̄fus. **A**udi nūc igz quomō cōmixti sūt
hi reges sibi inuicē a hi quidē babilones
medis a medicū p̄his **E**t obtinuit a potē
ti⁹ factum est regnū babilonis q̄ etiopie
a saba a oia regna gentium a mare vsqz

ad eufraten flumē. Adhuc autē et dauidi
cū regnum p nabuchonosor deuictum est
etiam et arabum et egyptiorum. Darius
ergo medus supgressus dñatus ē regnū
indorum ethiopū. Chores autē p̄fus obtinuit
terciā et redemit filios isrl et misit i terram
promissionis precipiēs eis edificare tem
plū dei qđ destructū erat a nabuchonoso
sor. Et ppter hoc factū est scđm impiū cho
ris regis. Audi i ḡz nūc certissime quomō
quatuor hęc regē cōuenerūt sibi ethiopes
enī macedonīs et romā grecis. **N**i sūt. iij.
v̄ti cōmouētes mare magnū. **P**hilippus
namqz pater alexāndri cū esset in cecdo acce
pit in cōiugium chuseth filiā regis ethio
pie noie phool de q̄ hic natus alexander
grecorū t̄rānus factus hic magnā cōdi
dit alexāndriam et regnauit i ea annis. xij.
Iste descendens in eo am occidit dariū re
gem medorum et dñatus est multarum re
gionū et ciuitatū et demulauit terrā et des
cendit vsqz ad mare quod vocatur regio
solis vbi conspexit gentes immundas
et aspectu horribiles. Sunt autē ex filijs
iaseth nepotes quorum immūdiā vidēs
exhorruit. **C**ommedebant enim hi omne

cantatorum specie omne commensurable vel exposi-
cibile id est canes mures serpentes morticinorū
carnes ab ortia infirabilia corpora et ea que
in aluo nec dum per limamenta coagulata sunt
vel ex aliqua parte membrorum producta opago
formam humentis possit perficere vultum vel figuram
exprimere et hec iumentorum nec non etiam et omnes
speciem ferarum immundarum. **M**ortuos autem
nequaquam sepeliunt. sed sepe comedunt eos hec ve-
ro vniuersa contemplatus alexander ab eis
immunditer et scelester fieri timens ne quando
eant exsistentes in terra sanctam et illam conta-
minet a pollutioibus suis et iniquissimis affe-
ctionibus deprecatur deum impetrans et precipi-
ens congregauit eos omnes mulieresque eorum et
filios et omnia seque castra eorum et eduxit eos
de terra orientali et concludit inmans eos do-
nec introissent in fimbria aequilonis et non est
introitus nec exitus ab oriente usque in occi-
dentem per quem aliquis possit ad eos transire si in-
troire. **C**ontinuo ergo supplicatur deum al-
exander et exaudiuit eius obsecrationes. **E**t
precepit dominus deus duobus motibus quibus
est vobulum vbera aequilonis et adiuncti proxi-
mauerunt inuicem usque ad duodecim cubitorum
et construxit portas ereas et superinduxit

eas a fīnciti ut si voluerint eas patefacere
in ferro non possint aut dissoluere p ignē
nec valeāt vtrūq; sed statim ignis omnis
extinguitur. **T**alis enī ē natura a fīnciti qz
neq; ferro cōfringitur ictu feriētis neq;
ignis suscipit resolucōnem. **V**nīuersas
enim adiuuencōnes demonū ⁊ callidita
tes mortiferas ul' supuacuas opantur he
obscemissime ⁊ difformes ul' sordide gētes
cūctasq; magicas artes maloz abutun
tur immūditer etiā i hīs sordida ⁊ i hūa
na pollucō ē. **M**agis aut ut optēter dici
tur deo odibil' destructa sūt maleficia eo
rū ita ut non possint neq; ferro neq; p ig
nē ul' cū qilib; alia astutia easdē referare ul'
apire portas ⁊ fugere. **I**n nouissimo vero
tēporib; scdm ezechielis pphciā q̄ dicit in
nouissio die cōsumacōis mūdi eriet gog
⁊ magog in terra isrl' q̄ sūt gētes ⁊ reges
quos retrusit alexāder i fimb; aq̄lonis ⁊ i
fimb; septētrōis. gog ⁊ magog ⁊ anog
⁊ ageg ⁊ achmal ⁊ aephar ⁊ potūeckia li
bh ⁊ cunei ⁊ pharilei ⁊ teblei ⁊ larmathi
am ⁊ chaconij ⁊ amahāte ⁊ agmādij ⁊ a
nufagij q̄ dicūt cenocēfali ⁊ taibeī ⁊ alamī
⁊ thastei ⁊ phisoloici ⁊ arcēei ⁊ saltarenj

Dñ. xxij. reges consistunt reclusi in trimese
portarum quas constituit alexander. Defuncto igitur
alexandro qui fuit primus rex grecorum regna
uerunt pro eo. iiii. pueri eius non enim coniunctus
est matrimonio aliquo. Chuseth vero mater
eius regressa est in patriam suam in ethiopia
Bilar igitur qui bibantium condidit misit per ma
re ad phol regem ethiopiae germanicum
sui exercitus principem et pacificauit cum eo
scribens ei de chuseth matre alexandri qualiter
eam sibi accipiat in uxorem et regnare fa
ciat eam. **A**ccipiens ergo phol rex litteras a
germanico et uides quod detulerat largissima
dona et accipiens nimis letatus est. **S**ur
rexit igitur et ipse congregans ex omnibus spe
ciebus ethiopiae sumensque pariter et filiam
suam chuseth profectus est in bibantium ha
bens secum. xxx. milia ethiopum in comitatu
Et susceptus est a biba protinus foris trans
mare in calcedonia cum multa nimiaque ala
tate anime. **D**edit autem dona copiosa val
de hijs qui cum eo fuerant. et introduit phol iu
biliter et dedit munera magis et dona maxima
secundum regalem magnanimitatem. **E**t accepit
rex bibas chuseth filiam phol regis ethi
opiae ex qua nata est filia quam et nuncupauit

noie ciuitatis bilateam q̄a nuptus est ro
molo q̄a armaleg rex rome ppter nimia
pulchritudine ei⁹ dilexit eā valde. **E**rat
quippe a ipse simplex nimis a magnimus
Vnde a i dotalib; ei⁹ ut fūt mrimonialia
dōuit ei romā. **A**udiētes aut obtimaces
eius indigti fūt otr eū. **P**eperit vero ei bi
hātea filios tres. **Q**uos ⁊ nūcupauit pri
mogenitum quidē scdm appellacōez pris
armaleū scdm a vrbānū. tertiu denomia
uit claudiū. **R**egnauerūt igz vtriq; ⁊ qui
dē armaleg i roma p pre suo armaleo vr
bang vno in hāte ciuitate mris sue. clau
dig aut i alexādrīa. **O**btūit igz semē chu
seth filia phool regis ethiopia regnū ma
cedonū a rōnoz a semē ethiopia pueiet
man⁹ ei⁹ deo i nouissimo die scd; ppheticā
expōsicōez. **P**rouidēs aut btūs dauid spi
talib; ocula pnosces q̄ cuseth filia phool
regis ethiopia incipiēs fuscitare regnū rō
noz prefat⁹ ē dices. **A**b ethiopia pueiet
man⁹ ei⁹ deo q̄d a igz ofideauerit qz ppter et
hiopū regnū opuls⁹ scūs dauid h dicerz
h mētiti fūt vitati q̄ h ita existimāt **E**t enī
ex seie ethiopisse ofistēte regno hoc ostru
ctū ē magnū atq; vneabile lignū sancte

et honorificentissime et viuificatoie crucis et
in medio terre cofixū ē. unde fortassis ut
opetit ipse effatus ē antiquus pater dauid
ita pronūciās. ethiopia preueiet manus
eius deo. **N**ō est enim gēs aut regnū sub
celo qđ preualere possit a supare regnū
xpianoz. Sicut iam enim prefati sumus
supius qđ in medio terre viuificās cofixa
et solidata ē crux sub qā et orbis terre finis
qđ valde sapiēterqđ scribitur ostare scđm
latitudinem qđ et lōgitudinem et altitudi
nem ul' profūdum qualis ul' qđ possit vir
tutem supare aut vnqđ sancte crucis app
hendere potētiam. Sic enim obtinet ve
neracōem romanū imperij dignitas pollēs
p eum qui in ea pepēdit dñm nostrū ihxū
cristū. Audiamus igz qđ predicator di
uinoz paulus edocuit significās de nouissi
mo die et rōnoz regno. Quibusdā enī in
secūda ad thessaloiēses epla ita inq̄t. ro
gam⁹ vs fratres p aduētum dñi nrī ihu
xpī et vstro cōuentu in ipsum ut nō cito
moueamini a sēsu vstro neqz terreamini
neqz p spūm neqz p verbū neqz p eplam
tanqđ p nos missam quasi instet aduētus
dñi ne quis vs seducat vllō modo qz nisi

veniet discessio primū a reuelatō fuerit hō
iniquitatis fili⁹ q̄ est perdicōis adūfarius a
ex tollēs se sup oē qd̄ dicitur deus aut qd̄
colitur ita ut i tēplo dei sedeat ostēdēs se
q̄si sit de⁹. Et p̄ p̄fillū solūmō nūc in qd̄
q̄ tenet teneat donec de medio fiat ⁊ tūc re
uelabitur iniquus. Quid iḡr ē de medio
m̄si rōn orū impiū. Ois enī principat⁹ a
ptās h⁹ mūdi destruetur absq; hoc. Nā
ab hoc obpugnātur a supantur oīa reḡ
q; ⁊ omēs gētes q̄ cū eo cōfligūt contere
tur vel cōsumētur ab eo a obtinebit donec
ultima hora preueiet man⁹ ei⁹ deo etiam
sc̄bz ap̄lm dicētem. cūq; destruetur ois p̄n
patus ⁊ potestas vniūsa a ip̄e rex tr̄dide
rit regnū deo p̄ri. Quale regnū sc̄bz xp̄ia
noz vbi enī vnq̄ erit vel fuit aut ē regnū
siue alia potentia q̄ sup hoc emineat certe
nusq; . Si volueris enim mecū qd̄ certū ē
pertr̄ctare accipe queso te moysaycā plebē
q̄ tātis signis a portētis ⁊ in profūdo ma
ris etiā egyptios excuciētem. vide ⁊ ih̄xū
nauesb̄ q̄ etiā sol cū gabaō stetit ⁊ luna
cū vallē hierico ⁊ alia q̄ plura quedā stu
pēda potis q̄ admirāda miācula facta sūt
⁊ pene oēs oh̄dera ebreoz fortitudiez quō

sub rōnōrum impio deleta et cōtrita est ti-
tus et wspanian⁹ cōsciserūt vniūsos. Nun-
quid tēplū in aratro expugnans adrian⁹
non arauit. Quod ig̃r fuit vel erit sc̃dm
hoc aliud regnū. s̃ nullū uidel' inuenim⁹
p̃ uitate memoiter curam habeam⁹. Nō
ne mille annis reguerūt ebrei et abscisum
est regnum eoz. Egiptū aut̃ triū milium
annoz et ip̃i nichilomin⁹ ita pierūt. Ba-
bilonij quatuor milium annoz regnū ha-
buerūt. sed et ip̃i similiter abscidūtur. Cō-
scisione ig̃r macedonoz regnū siue egip-
tioz cōflixerūt armis adūsus regnum rō-
norum seu barbaroz id ē euseorū et ab a-
ris q̃ simul vniūsi absorpti ab eo sūt. Itaqz
postq̃ absorptum fuit regnum p̃ sarū cō-
surgēt prelijs adūsus rōnorum impnum
filij ismahel filij agar quos scriptura ome-
morās austrile brachiū appellauit Daniel
qz hoc predicēs. et contrādicūt regno rō-
noz in numero circūentium tēporum. In
septio ip̃so tēpore annoz id ē in septio mi-
liario mūdieo q̃ appropinq̃bit consuma-
tio seculi et non erit lōgitudō tēporum am-
plius. In nouissimo enī miliario seu septi-
mo tūc agēte in ip̃o eradicabitur regnū

parfaz a in ipso septimo miliario incipiet
exire semē ismahel de deserto a tribu. Et cū
exierit ogregabūtur vnānimes i magnū
gabaoth a illic cōplebitur qđ dictū ē p
ezechielem pphētā. fili hōis inqt wca besti
as agrīa volatilia celi ⁊ exhortare illa di
cēs. Cōgregamī a vate eo qđ sacrificium
magnū immolo vob manducate carnes
fortū ⁊ bibete saguinē excellorū. In hac
itaqz gabaoth cadent moze gladij a seie
ismahelis qui appellatus est onager eo qđ
mira et in furore mittuntur super faciem
terre totius. Super homines quoqz a ū
mēta a bestias silue a super omnem saltū
a plātarīam ⁊ super omne nemus a in om
nem specie fructiferam. Et erit aduētus
eorum castigatio sine mīa ⁊ preibunt eis
super terram quatuor iste plage id est in
teritus et perditio corruptio quoqz et de
solatio. Dicit enim deus israhel per moysen
Non qđ diligit vos dñs deus introducet
vos i terram promissionis ut hereditemini
in ea sed propter peccata inhabitantium
in ea. Sic etenim filijs ismahel non qđ
eos diligit dñs deus dabit eis potētiam
hanc ut obtineant terram cristianorum

sed propter peccata et iniquitatem que ab eis committuntur. Similia eis non sunt facta sed neque fieri in omnibus generacionibus. Nam induuntur viri tunicis adulterarum mulierularum et meretricum et quemadmodum femine semet ipsos componentes et stantes in plateis et foros ciuitatum palam omnibus et immutarerent naturalem usum in eum que est contra naturam sic beatus quod et sanctissimus apostolus inquit similiter et mulieres hoc quod et viri agentes. Conuenerunt itaque unum mulierum pater simul et filius illius et fratrum unum qui cognatione adiucti videntur ignorabantur ei a meretricibus. Et propter quod sapientissimus paulus ante temporum serie fortassis exclamans ait. propter hoc enim inquit tradidit illos deus in passionem ignominie. Nam femine eorum commutauerunt naturalem usum in eum usum que est contra naturam. Similiter autem et masculi eorum dimittentes naturalem usum femine exarcerunt sibi masculi in masculos turpiter operantes et femine feminibus similiter et retribucionem ac mercedem erroris sui in seipos recipientes. Propter hoc igitur tradentur a deo in manibus barbarorum a quibus cadent in omni immundicia et fetoris polluciois et contaminantur mulieres

eorum a populis barbaris. Et mittunt sortes
filii israhel super filios et filias eorum et tra-
detur terra parsarum in corruptione et perdi-
tione et habitatores eius in captiuitatem
et occisionem adducuntur. Armenia quoque
et eos qui habitant in ea in captiuitatem et
gladio corrumpit capadocia in corruptione
et in desolatione et eius habitatores in capti-
uitate et iugulatione absorbentur. Sici-
lia erit in desolatione et hi qui habitant in ea
in occisione et captiuitate ducentur. Ter-
ra syrie erit in solitudine et corrupta et om-
niter in ea in gladio periet. Cilicia desola-
bitur et qui habitant in ea erunt in corrup-
tione et in captiuitate ducuntur. Breecia in occi-
sione gladii et perditione vel corruptione et
qui sunt eius habitatores in captiuitate ducen-
tur. Romania corrumpitur et in occisione
erit et conuertuntur in fugam et in fule maris in
desolatione erunt et qui in eis habitant peribunt
in gladio et captiuitate. Egiptus quoque et
orientes vel syria sub iugo erunt et in tribulationes
immensas cohabitabuntur. Angustabuntur ei
fines et appetuntur super vires aiaz suarum
podus auri vel argenti et erunt habitatores
egipti vel syrie in angustiam et afflictionem

septies tantum hijs qui in captiuitate fut
 et replebitur terra promissionis a facie ho
 minu a quatuor ventis qui sub celo sunt et
 erunt tanq locuste in multitudine q congre
 gabuntur a vento et erit in eis pestilentia et fa
 mes et exaltabitur cor exterminatorum et in
 superbiam elabitur et loquetur excelsa vsqz
 ad tempus constitutu eis et obtinebunt intro
 itum et exitum aqilonis et eoram vsqz ad oc
 casum et a maricimo. Et erunt oia sub iugo
 eorum homines qz et iumenta volatilia ul' pisces
 maris natacia et etia aq maris obaudiēt
 eis et destitute ciuitates viduateqz ab eis
 de habitatoibz suis fuerunt erunt illorum Et
 scribet sibi terminos p solitudines et ling
 na siluarum et puluis terre et lapides et vb
 tas terre et pisces maris erunt in introitu
 eorum et labores ul' sudores agriculcorum terre
 et hereditas diuitum et q inferuntur sanctis
 siue argentum siue lapides precosi siue era
 metum ul' ferrum omnia illorum erunt Indu
 meta etia sacrata vel preclara et esce omnes
 et omne quicqd precosum est illorum erit et
 exaltabitur cor eorum vsqz adeo ut et mortu
 os appetat scdm eqilitatem viuorum. Simi
 liter aut ex pupillis et viduis et ex factoz

locis escas exigentes et non miserabuntur
inopi et pauperi. **O**mnem enim maiorem
natum inhonorat et affligit egenos et non
habebunt viscera misericordie neque super imbecilles
et infirmos sed illudent et derident omnes
qui in sapientia fulgebant et eos qui in re
bus rei publice magnificabantur. **E**t conti
cessent unum silentio vel timore non va
lentes arguere aut proloqui quod est hoc
aut illud. **E**t obstupescunt omnes pre ti
more qui habitant terram. **E**t erit sapi
entia eorum et disciplina prodies a semet
ipsis et non subcresecet aliquod neque ad
dendum vel addiciendum ad eam et non
erit qui possit immutare aut querelare ser
mones eorum. **E**t erit iter eorum a mare usque
ad mare et ab ortu solis usque ad occasum
et ab aquilone usque ad desertum et tribum
Et vocabitur iter eorum vie angustie et
graduntur in ea senes et seniores inopesque
et diuites esurientes et ficientes compedibus
vincti et beatificant eos qui iam mortui sunt
Disciplina enim cum increpationibus que
ab apostolo dicta est hec est. **A**it enim. **Q**uia
non venerit discessio primum et reuelatus fuerit
homo peccati filius predicacionis. **S**iquidem discessio est

disciplinā vel correpcō corripietūr vniūsi
habitatores terre. **E**t quō onagrum vō
uit dñs deus israhēlem p̄m illor̄ p̄pter
hoc onagri ⁊ capree a deserto ⁊ omnē spe
ciem bestiar̄ supgradiēt rabie ⁊ mansueti
cōterētur ab eis ⁊ pauitabūt s̄b eis ⁊ ple
quētur oēs ⁊ bestie filue fame interibūt eo
q̄s destitute sūt regiones terre. **E**t absci
dēt omne lignum salt⁹ ⁊ species mōtium
disp̄nt ⁊ desolabūtur vrbes. **E**t erūt regio
nes sine via eo q̄ diminuta ē humaitas
⁊ polluetur terra a sanguine ⁊ continebit
fruct⁹ suos. **N**ō enim sūt hoīes q̄ t̄rāni
co more ac barbarico nacōes obtineāt s̄
filij sūt solitudis a deserto exiliētes ⁊ ideo
in desolacōe; prodeūt corrupti sūt ⁊ in cor
rupcōe; mittūtur ⁊ odibiles sūt atq; ab
homiabiles ⁊ ideo odiū cōplectuntur. **E**t
in p̄ncipio exitus eor̄ incipiētes ad here
mo habētes in utero gladio p̄forabunt ⁊
fetum compūgent simul cū matribus ⁊ in
fantes ab humeris nutricū. **S**apiētes in
terficiēt erūtq; bestijs ī escam sacerdotes aū
intrifecus sanctor̄ lo cor̄ com̄nantes in
terficiēt ⁊ concūbent cū mulierib; inueneā
bilibus vel sac̄a locis in quibus misticiū

perficitur et incotamiatu sacrificiu celebra
du et factas stolas sup induetur mulieres
eorz et sup filios suos imponunt eas et sup fi
lias suas et i equis suis et sup lectos suos
expadent eas et iumeta sua ad sepulchra
sanctorz colligabunt tanq ad presepia et
erunt homicide et corruptores et ignis pro
bacois generi xpianoz. **E**t enim sanctissi
mus ap[osto]lus inqt. no eni omnes q ex israhel
le hi fut q israhelite ita no omnes q dicu
tur xpiani hi fut xpi. **S**epte eni milia fi
cut scriptu est saluati sunt filioz israhel q
no curuauerunt genua sua ante baala et ois
pp[ro]p[ter] isrl p eos salui facti fut sic et in ip[s]o
tempore dissensionis et erudicois filioz is
rahel pauci inueniuntur xpiani viri que ad
modum ip[s]e saluator noster in factis euā
gelis dicit. vtiq[ue] veniens filius hominis
putas inueniet fidem in terra. **M**inuetur
vero in tempore illo sp[irit]us perfectoz et mul
ti abnegabunt veram fidem et vniuatori
am crucem cristi et sancta misteria etiā fi
ne aliqua vi ul tormēto aut flagellis ab
negant cristum et assistantur trāgressio
ribz. **P**reuidens aut scūs ap[osto]lus predica
uit dicēs. **Q**uia in tēporibz illis recedūt

quidā a fide attēdētēs spiritib; erroris et
demonū doctrinis infidelitate et dolo mēda
tib; sermomb; et cauteriantū suā consciēti
am et continuo adiciēs idē dicit In nouis
simis dieb; insurgēt tempora seuiſſima et
erūt huiēs semetipōs amantes amatores
pecunie elati supbi blasphemiparētib; nō
obaudiētes inutiles immūdi sine affectō
ne absq; federe dilatores incōtinentes im
moderati maloz amatores proditores su
furzōes inflati luxuioſi magisq; amatores
dei habētes quidem pietatis for̄m virtutē
aut eius abnegātes et omēs imbecilles et
infideles nulla correpcōe manifestabūtur
et semetipōs segregabūt ab eccl̄is factis
ppria voluntate. Idē enim tempus aduo
cat eos in errorem huiliter vero ſenciētes
et quieti ſuauesq; et verissim cultozes dei li
berici prudētes etiā et electi nō querūtur
in tempore illo s; p hīs inq; rūtur quicūq;
tales sunt semetipōs diligētes cupidi pe
cunie elati supbi blasphematores rapto
res pluimū possessores circūuentores ebri
osi immisericordes trāsgressores sine affe
ctōe sine vinculo caritatis insuaues immū
di dampnatores incōtinentes immāfueti

perficitur et incōtamiatū sacrificiū celebrā
dū et saētas stolas sup̄ induētur mulieres
eorū et sup̄ filios suos imponūt eas et sup̄ fi
lias suas et i equis suis et sup̄ lectos suos
expādent eas et iumēta sua ad sepulchra
sanctorū colligabūt tanq̄ ad presepiā et
erūt homicidē et corruptores et ignis pro
bacois generi xp̄ianorū. Et enim saētissi
mus ap̄tus inq̄t. nō enī omnes q̄ ex israhel
hi sūt q̄ israhelite ita nō omnes q̄ dicū
tur xp̄iani hi sūt xp̄i. **S**eptē enī milia si
cut scriptū est saluati sunt filiorū israhel q̄
nō curuauerūt genua sua ante baal et oīs
ap̄tus isrl̄ p̄ eos salui facti sūt sic et in ip̄o
tēpore dissensionis et erudicōis filiorū is
rahel pauci inueniētur xp̄iani viri quē ad
modum ip̄e saluator noster in saētis euā
gelis dicit. vtiq̄ veniens filius hominis
putas inueniet fidem in terra. **M**inuetur
vero in tempore illo spūs perfectorū et mul
ti abnegabunt veram fidem et viuificatori
am crucem cristi et sancta misteria etiā si
ne aliqua vi ul̄ tormēto aut flagellis ab
negant cristum et assistantur trāgressio
ribz. **P**reuidens aut̄ scūs ap̄tus predica
uit dicēs. **Q**uia in tēporibz illis recedūt

quidā a fide atcedētes spiritib; erroris et
demonū doctrinis infidelitate et dolo mēda
tib; sermōib; et cauteriantū suā consciētā
am et continuo adiciēs idē dicit In nouis
simis dieb; insurgēt tempora seuerissima et
erūt hoīes semetipōs amantes amatores
pecunie elati supbi blasphem̄ parētib; nō
obaudiētes inutiles immūdi sine affectō
ne absq; federe dilatores incōtinentes im
moderati maloz amatores proditores su
furzōes inflati luxuosi magisq; amatores
dei habētes quidem pietatis form̄ virtutē
aut eius abnegātes et omēs imbecilles et
infideles nulla correpcōe manifestabūtur
et semetipōs segregabūt ab eccl̄is factis
ppria voluntate. Idē enim tempus aduo
cat eos in errorem huiliter vtro sciētēs
et quieti suauēsq; et verissim̄ cultores dei li
beria prudētes etiā et electi nō querūtur
in tempore illo s; p hīs inq; rūtur quicūq;
tales sunt semetipōs diligētes cupidi pe
cunie elati supbi blasphematores rapto
res plurimū possessores circūuentores ebri
osi misericordes trasgressores sine affe
ctōe sine vinculo caritatis insuauēs immū
di dampnatores incōtinentes immāfueti

ferēbūdi pro dītozes fufurzones pōter
uī inflati luxuiofi lenocinij amatozes ma
gis q̄ amatozes dēi fornicatozes adulteri
fures piuratozes mēdaces a plagiarij ha
bentes quidē pietatis virtutē aut eius ne
gātes. Iſti tales miniſtri erūt dīez illoꝝ
a omīa q̄ ab eis impantur facile p̄ficiūtur
timentes v̄ro dñm in nichilo reputabū
tur in oſpectu oculoꝝ eoz. ſ; in vitupatio
ne quē admodum ſtercoꝝ a ſ; veſtigioē cō
culcata. Erūt enim hōiēs in illa correpcōe
filioꝝ iſmahel a veniēt in necitatibus vſq;
dū deſperēt vita ſua a tollitur honor a ſa
cerdotib; a ſubp̄mitur miniſterū dēi a q̄el
cet omne ſacrificiū ab eccleſijs a erūt ſacer
dotes ſicut a p̄p̄s in eodē tēpore ſeu i ſepti
mo ebdomatico tēpore. Cūq; oplebitur
numery annoꝝ potētati eoz quod obti
nuert terrā multiplicabitur etiā a tribula
cō ſup hōiēs a ſup iumēta a erit fames a
peſtilētia a corrupentur oēs a proiciētur
hōiēs ſup faciem terre ſicut puluis a p̄ ſin
gulos dies in tempore illo adhuc plaga
yna adicietur hōib; etiā dormēs accuba
bit hō ad veſpū a exurgēs maē repiet ad
lumē ianue dom⁹ ſue q̄ cū exigat p̄d̄s aui

vel argenti et angariantes se expeditur ois
acceptio auri et argenti et vendabit homo
omne vtilium suum et ferramenta sua opa
toria et mortua vestimenta sua et in ipso eb
domatico tempore vendunt homines natos suos
Cuius itaque rei gratia despexit deus fideles
ut sufferat has tribulationes ut mostren
tur qui sunt fidelissimum vel infideles et ut sepa
retur palea a tritico mundo eo quod ignis pro
bationis est tempus illud et longanimitate
fert deus super tribulationes iustorum et fidelium
ut manifesti appareant electi. **P**redixit enim
nobis deus ita inquit beati estis cum expobra
uerit vos et persecuti vos fuerint et dixerit ois
verbum malum aduersum vos propter me men
tientes gaudete et exultate quoniam merces vestra
copiosa est in caelis. **S**ic enim persecuti sunt
prophetas qui fuerunt ante nos. **Q**ui autem
sustinuerit usque in finem hic saluus erit. **E**t
post tribulationem que fit a filiis israhel cum que
periclitati fuerit homines a tribulationis pres
fura non habentes spem salutis aut redemp
tionis aliquae de manibus eorum persecuti et tri
bulati ab eis afflictique fuerint in fame et siti
et nuditate barbarorum vero nationes erunt
haec comedentes et bibentes et iocundantes in

victorijs eoz gloriātes ⁊ in desolacōibz
quibus desolauerūt perfidiā quoq; si-
riam ⁊ cappadotiā ⁊ hisauriam africā q̄
vel siciliā ⁊ eos qui habitāt proxie rome
⁊ insulis circūamicti quēadmodum spō-
si ⁊ blasphemātes dicūt q̄ nequaq̄ habe-
būt crīstiani erep̄cōnem de manibus nr̄is
tūc subito insurget sup eoz rex grecoz si-
ue rōnorum in furore magno ⁊ exp̄giscī-
tur tanq̄ hō a somno vni quē estimabāt
homnes tanq̄ mortuū esse ⁊ nichilo vti-
lē profecisse hic exiet sup eoz a mari ethi-
ope ⁊ mittet gladiū ⁊ desolacōnez in tri-
bu q̄ est in eozū patria ⁊ captiuabit muli-
eres eoz ⁊ filios illoz. **S**up habitātes
aut terrā promissōis descēdēt filij regis i
gladio ⁊ occidūt eoz a terra ⁊ cad; sup eoz
tior ⁊ tremor vndiq; ⁊ ip̄ia vxores ⁊ filij
eoz lugebūt infantes suos flētes sup eoz
⁊ oīa cast̄ eoz q̄ sūt in terra patrū illoz
in manu regis rōnoz tr̄dētur i gladio ⁊
captitate ⁊ morte ⁊ corrupcōe. **E**t erit rex
rōnoz imponēs iugū suū sup eoz septies
tm̄ q̄tū erat iugū eoz sup terrā ⁊ op̄ben-
det eoz āgustia maḡ fames ⁊ sitis ⁊ t̄bula-
cōis ⁊ erūt serui ip̄ia mulieres ⁊ filij eoz

et seruientes huius qui sibi seruiebant et erit ser-
uitus eorum amantissime centuplo et durissime
et tunc pacificabuntur terre que ab eis fue-
rant destitute et rediet unusquisque in terram
suam et in hereditatem patrum suorum. **A**rme-
nia cilia hisauria africa grecia sicilia et
ois qui de captiuitate relictus est reuertitur
in propria et in paterna sua et multiplicabuntur
homines super terram que desolata fuerat sicut
locuste in multitudine. **E**gyptus vero de-
solabitur. arabia igni concremabitur et ama-
ritime pacificatur et ois indignatio et fu-
ror regis romanorum super eos qui abnegauerunt
dominum nostrum ihesum christum exardescet et sede-
bit terra in pace et erit pax et tranquillitas
magna super terram qualis nondum est facta
sed neque fiet similis illi eo quod nouissima est
et in fine seculorum. **E**rit enim leticia super ter-
ram et commorabuntur homines in pace et reedi-
ficabuntur ciuitates et liberabuntur sacerdotes de
necitabus suis et requiescent homines in tempore
illo a tribulationibus suis. **E**t hec est pax quam
beatus apostolus exposuit dicens. cum autem dixe-
rit pax et securitas tunc eis superueniet subiti-
to interitus. **E**t continuo dominus in euangelio
sic inquit. sicut enim in diebus noe erant

hōiēs manducātes ⁊ bibentes ⁊ nubentes
⁊ nuptiis trahētes ita erit ī nouissimo die
In hac ig̃r pace sedebūt homines sup̃ ter
ram cū gaudio ⁊ leticia cōmedentes ⁊ se
se potantes nubētes ⁊ dantes ad nuptias
exultantes et gaudentes ⁊ edificantes cō
struētes ⁊ nō erit timor ī corde eorū vel
solicītudo. **T**ūc reserabūtur porte aqui
lonis ⁊ egrediētur virtutes gentium illa
rum quas cōclūsit intus allexāder ⁊ con
cucietur omnis terra a conspectu eorū ⁊
expauescent homines ⁊ fugiētes conterri
ti abscondent se ī montibus ⁊ speluncis
⁊ ī monumētes ⁊ mortificabūtur a timo
re ⁊ corrumperentur p̃re p̃uore q̃ plurimi
⁊ nō erit qui corpora sepeliat. **V**entes nā
q̃ que exigent ab aquilone comedēt car
nes hominum ⁊ bibent sanguinem bestiarū
sicut aquam ⁊ cōmedent immunda serpē
tes ⁊ scorpiones ⁊ vniuersa abominabi
lia et horribilia bestiarum ⁊ reptilia que
reptant super terram. namentorum aut̃ ⁊
corpora mortua ⁊ aborticia mulierum ⁊ ne
cabūt pueros et largiuntur eos matribz
suis ut comedant eos ⁊ corrumperent ter
ram ⁊ contaminabunt eam et nullus erit

quī possit stare contr̄ eos. Post eb dome
dam v̄ro tēpus cū cōphenderūt ciuita
tem ioppen mittet dñs deus vnū ex p̄ci
pibz militie sue et p̄cuciet eos in vno mo
mēto tēporis. Et post h̄c descēdet rex rō
noz et demoabitur in iherl̄m septimana tē
porū et dimidiā qđ est .x. anni et dimidiū
Et cū cōplebūtur .x. anni et dimidi⁹ appa
rebit filius p̄dicōis. **H**ic nascetur in cho
rolā et nutrietur in bethsaida et regbit in
capharnaū. Et letabitur chorolam eo qđ
in ea ē et bethsaida p̄pter qđ nutrit⁹ est in
ea et capharnaū eo qđ reguerit in ea. **P**rop
ter h̄c causam in euāgelio dñs tercio sen
tētiam dedit dicens. v̄ tibi corolā. v̄ tibi
bethsaida et tibi capharnaū. **S**i vsqz in
celo exaltaberis vsqz ad inf̄nū descēdes
Et cū hic apparueit fili⁹ p̄dicōis ascendz
rex rōnoz surhū in golgata in quo cōfixū
est lignum s̄acte crucis in quo loco p̄ nob̄
dñs mortē sustiuit. Et tollet rex coronā
de capite suo et ponet eā sup̄ crucē et expā
det manus suas in celo et tr̄det regnū xp̄ia
noz deo p̄ri et assumetur crux in celū simul
cū coronā regis p̄pter qđ in ea suspēsus ē
dñs noster ih̄sus xp̄us p̄pter cōmunem

oīm salutē . ip̄a crux incipiet app̄arere an̄
eū in aduētū ip̄i? ad arguēdam pfidiā in
fidelīū ⁊ cōplebitur p̄ph̄tia dauid dicētis
in nouissimis dieb; ethiopia p̄ueiet manū
eius deo ex eo q̄ semine filioꝝ chuseth fi
lie phool regis ethiopie ip̄e nouissime p̄
ueiet manū sua deo ⁊ cū exaltata fuit crux
in celo sursum etiā trad; otinuo sp̄m suū rō
noꝝ rex. **T**ūc destruetur oīsp̄ncipatꝝ ⁊
pt̄as cū apparueit filiꝝ p̄dicōis. **E**st aut̄ h̄
de tribu dan scđ; p̄ph̄tia p̄riarche iacob q̄
dicit . dan serpens in uia ⁊ accubās in semi
ta mordēs calcaneū eq̄ ut cadet ascēsorius
retrosūm salutare tuū sustinens . **E**quus
iḡ? est uitas ⁊ pietas iustorum calcaneū
uero nouissima dies a s̄cti h̄ij q̄ in illo tē
pore sup equū id est sup uerā fidē ascēdent
p̄issim equitabuntur persequuntur a ser
pente siue filio p̄dicōis i calcaeo id est
in nouissimo die. **I**n oībus enī fantasijs ⁊
mēdacib; operib; suis signis q̄ h̄ut ab eo
faciet enī tūc signa ⁊ prodigia multa sup
terrā imbercia uel imbecillia . **C**eci enī respi
ciunt . claudi ambulāt . surdi audiūt ⁊ de
momiōsi sanātur . **C**onūtet solē i tenebras
⁊ lunā sanguinē . **I**n h̄is oīb; eius signis

fallacissimis et decipionum prodijs seducet si potest fieri etiam electos sic et dominus explanavit. **A**spiciens enim patriarcha iacob cordis oculi consideravit quae futura essent a venenoso serpente vel filio perditionis facienda in hominibus tribulatio seu angustia exponit sicut ex persona generis humani vocem emittens salutare suum expectabo domine. Dominus autem continuo prefatus est dicens **S**i fieri poterit etiam merorem inducere electos **I**ngredietur enim hic filius perditionis in iherosolimam et sedebit in templo dei sicut deus. homo cum sit carnalis ex semine viri ex utero mulieris de tribu dan **N**am et iudas scariotis qui et traditor domini exiit de tribu dan descendit **C**umque multiplicata fuerit tribulatio dierum illorum a filio perditionis non ferret divinitas aspicere perditionem generis humani quod redemit proprio sanguine continuo mittet suos famulos. sincerissimos atque karissimos id est enoch et heliam ad arguendum palam omnium gentium corripient eius seductionem et ostendent eum mendacem coram omni homine et nichil esse et quod propter interitum et perditionem multorum exiit. gentes ergo videntes eum confusum seductionemque eius obiurgationibus increpatam a famulis

dei dimittet eum et fugiunt ab illo et adherent
bunt iustis illi videns ergo seductor se se diu
ssime increpatum ab vniuersis otēptū furo
re et iracūdia calefēs interficiet illos scōs
dei Tūc apparebit signū aduēt9 filij hoīs
et veniet in nubibz celi cū gloria celesti et
interficiet eum dñs spū oris sui scdm ex
pōsicōem aplicā. Tūc fulgebūt iusti tan
q̄ stelle in mūdo verbū vite in se otinētes
impj aut picietur i inferno ex quo eipia
mur p gratiam et hūanitatē dñi dei et sal
uatoris nr̄i ihesu xp̄i cū quo ē p̄ri vna cū
spū s̄cto omnis honor et gloria potestas
et magnitudo et impiū nūc et in sempiter
nū et in secula scloz Amē

Explīcit ep̄la s̄cti Methodij ep̄i pa
rareb̄ de regnīs gētium et nouissimis tē
poribz certa demōstracō xp̄iana

Incipit tractatus de preparacōe ad mī-
sam dñi seaphici iohānis bonauēture

Ad honorē gloriose et indiuidue
trinitatis et ad honorē excellē-
tissimi sacramenti scz preciosi cor-
poris et sanguinis dñi nr̄i ih̄esu xp̄i. Descri-
bam tibi formam p̄ quā potes leuiter ma-
nu duci ad contēplacōnem tantī misterij
ac cōgrue dispōm̄ ad eius percepōnem
quam nō raptim strepitu verborū legere
sed eius sensum efficaciter cordi imp̄mere
debes et ex intimo affectu singula queqz in
toto vel in pte p̄ ut sonāt sollicitē rumina-
re. **P**rimo qua fide quali proposito quātā
caitate p̄pter quid aut p̄pter quam causā
accedis ut sic accedēdo ad mensā celestis
cōuuij iuxta aplm̄. probes te ip̄m dilige-
ter examinādo. **A**ttēde igitur ista qua-
tuor p̄ singula p̄ se et vide. **P**rimo quā fi-
dem habere circa v̄itatem et essentiam h̄
sacramenti. **C**redere firmiter debes et nul-
laten⁹ dubitare scz qđ docet eccl̄ia catholi-
ca et predicat qđ in h̄ora exp̄ssiom̄is verbo-
rū xp̄i panis materialis atqz visibilis ad-
uēienti mirifico et celesti panī v̄ro creatori

honorem deferēs locū suū sc; visibilē spē;
accūm p misterio 7 sacmētali seruitio re
linq̄d q̄ defnēte eē miro 7 ineffabili mō
i eodē mstātī ista s̄ illis acētib; vacit
existunt. **P**rimo illic puissā xp̄i caro 7 sa
crū corp⁹ qd̄ fabricāte spū scō tractū fuit
de ytero gloriose virgīs maie appēsū i cru
ce positū i sepulchro glōificatum in celo
Secūdo qz caro non viuit sine sanguie iō
necō e ibi sanguis ille precōsus q̄ feliciter
manauit p mūdi salute i cruce. **T**ercō cū
nō sit verus hō absq; anima racōnali p̄pte
rea e ibi aīa gloriose xp̄i excedens in ḡtia
oēs virtutē 7 glāz 7 ptātem i q̄ repositi sūt
oēs thesauri sapie 7 sciē dei. **Q**uarto qz
xp̄us e vr⁹ de⁹ 7 verus hō ideo osequēter
e ibi de⁹ glōiosus i maiestate sua hec oīa
q̄tuor s̄ 7 singla tō s̄ sub spēb; pais 7
vini p̄fecte otinentur nō min⁹ in calice q̄
i hostia nec min⁹ i hostia q̄ i calice. nec in
vno defect⁹ supplet̄ alterius s̄ i ambob; in
mūtur misteriu de quo grādīs hmo. **S**uf
ficiat ei credere dū vr⁹ 7 hōē; s̄ vr̄q; otē
tū spē cui assistūt āglōz frequētia 7 scōz
p̄ntia. **Q**uare xp̄⁹ tm̄ otietur s̄ istis dua
Ad vide q̄ pulchre xp̄⁹ s̄ b; spēb;
h̄is tm̄ duab; spēb; otietur. **P**rimo

q̄ panis ⁊ vinum optimū sunt nutrime
tum toti hominis . nā panis nutrit carnē
⁊ vinū trahit in sanguinem q̄ est sedes aie
Secūdo q̄ eorū vsus principalior ⁊
cōmuniō est ⁊ mūdior ⁊ minus fastidi
os⁹ habetur ideo puitas spūalis resectōis
optiē figurāt sanguinē ⁊ corpus . **T**er
tio nā panis siḡficat corp⁹ illud trituratū
molatum pastū in passione decoctū igne
dī amoris in camno ⁊ ara crucis . vinū v
ro siḡficat sanguinē qui de vua sc̄z xp̄i cor
pore in torculari crucis exp̄ssum . **Q**uar
to pulchre significat corp⁹ xp̄i misticum
sc̄z ecclesiā collectā ex multis fidelib⁹ pre
destinatis ad vitā tanq̄ ex multis granis
⁊ racemis . **C**ū ergo accedis caue ne du
bitando vacilles ⁊ tanq̄ cecus manu rep
tans baculo arūdineo sc̄z argumētis na
turalib⁹ ⁊ racōib⁹ hāmānis querēdo quō
ista fieri possunt sicut quondā iudei litiga
bāt ⁊ quidā discipuli scādaliati abierūt
retro sum . **S**ed subice teipm ⁊ tēpta mē
tem tuam s̄b iugo fidei quam tātis testib⁹
roboratam vides . Quid enī dubitacōis
de hoc sac̄mento remanet qd̄ a xp̄o tam ex
presse tr̄ditum ab ap̄lis predicatū a sc̄is

patrib; orthodoxis tot centenarijs anno
rū prefiguratiū tātisq; ceremonijs tot im
raculis a prodigijs a obseruatijs quasi
testimonijs palpabilib; vides confirtum
Tolle hoc sacramentum de eccia a quid e
rit in mūdo n̄ error a infidelitas a ppls cris
tianus quasi grex porcorū disperfus a ydo
latrie deditus sicut expresse patet i ceteris
infidelibus. **S**ed p hoc stat eccia. roboratur
fides. viret vel viget xpiana religio a
diuinus cultus. vñ inqt cristus. **E**go v
biscū sum vsq; ad cōsumacōnem seculi

¶ Quare cristus corpus suum
dare voluit velatum

Dost etiam notare debes q; sic
deciuit cristo corpus suum velatum
nobis dari. **Q**uid enim valeret fides tua
si cristus in ppria forma visibilis tibi appa
reret certe a coacte eū adorares. **A**ut quō
carnales oculi tātam gloriā ferre possent
Quis vero insipiens dicat ut carnem cru
dam et hominis cruorem in ppria forma
sua comedere a bibere possent. **R**ecedat er
go oīs dubitacō q; sicut olim diuinitas
in vtero virginali latuit a fili⁹ dei sub hu
māe carnis velaie visibil' mūdo apparuit

hinc gloriata humanitas diuinitati omni
eta sub for panis latet ut nobis morlibz
copatere possit. ¶ De discussione consciē
tie ante comunionem sacram

Secundo proba teipm cu quali ppo
sito a disposicoe accedis. Ideo discu
te et reuolue consciētie domū et vide ne si in
tus forte aliq turpitudine in mēte vel macu
la extra i carne q̄ offendi possunt oculi il
li q̄ est sanctus sanctor. ¶ **Primo** ergo
redies introitus ad iniquitatem tue mētis
quāta mala ab inēte etate omisisti quāta
bona neglexisti q̄ breuis vita q̄ incerta
mors q̄ lubrica et piculosa via hui⁹ tēpo
ris. ¶ **Rumina** ne forte qd̄ absit post pre
cedētem cōfessionem et pniā aliqd̄ i te
sit morle peccm vel peccandi propositum
vnde mortua sit tua misera aīa ac p hoc a
radice xp̄i et ecclesie absisa qz ille viuifi
cus panis et diuinus nō prestat in fluxū vi
te nec nutrimentum mēbris absisis et mor
tuis teste scriptura q̄ dicit. In maluolā
animā non introibit sapiētia nec habita
bit in corpore s̄b dīto peccis. vnde a talibz
sumitur sacramentum et nō res sacramenti
id ē cristi gratia et diuinitas caritatis eius

Comeditur gustu ⁊ non reficit spūm. vā
dit ad ventrem sed non intrat mentem. de
glutitur sicut ab ruthanum sine sui lesiōe
⁊ nō viuificat animam. nec incorporat eā
sibi. neq; vmit sed potius nausea cōpellen
te talem cristus euomit velut cadauer pu
tridum bestijs deuorādum et auiibus. cum
sc; infelicem animam tradit sathane cruci
andam sicut de iuda scriptum est. **Q**uo
niam post buccellam introiuit in eum sa
thanas. **Q**uia ꝑpter si talibus laqueatus
es caue ne pro aliqua causa vel necessita
te absq; debita cōtriciōne ac ꝑposito peni
tēdi ac cōfessione premissa accedere ad al
tare presumas qz horrendum est incide
re in manus dei viuētis. **S**ed heu quot
sunt hodie sac̄dotes miseri et sue salūtis in
prouidi qui corpus xp̄i i altari velut car
nes pecudum māducāt ⁊ inuoluti ⁊ conta
minati abhominacōibus contingere nō
verentur ⁊ osculari filium dei ⁊ marie vir
ginis. **V**erum si horum sacrificium susci
pit deus audeo dicere mendax est ⁊ solius
peccatorum. **I**nsuper quod deterius est ad
tantā peruenerūt istis dieb; perūsit atē ⁊
stulticiā quandam infelicissimū sua scelera

40

¶ immūdiās pccōrum quē cottidie reite-
rare proponūt absq; pñia a confessione p
sacrā cōmunionem cottidie celebrātes ex-
piare. Tales non sunt sacerdotes sed sac-
legi nō xpīam s; heretici profecto si fidem
rectā haberēt aut peccare timerēt aut pec-
care cessarēt. ¶ Secūdo non tm cordis
s; corporis attēdenda ē immūdiās. ideo
caute ne immūdas accedas non tm de im-
mūdiā voluntaria que mortalis est sed
etiā nocturnali siue casuali macula q̄ impe-
dit celebracōem vbi non est magna neci-
tas ul' iussio ^{prelatozunt} preceptorum vbi ergo dicta
interueiunt et dicte macule non dederis
occasionem vel causam p̄ precedētem cō-
cupiscētiam vel inordinatam crapulā nec
secuta est nōbilis mētis inquinatio per re-
missētiam vel illusionē fantastica carnā-
liū credo q̄ accedere poss; saluo meliori iu-
dicō maxie si singularis deuotio rationis.
solēpnitatis. vel alterius cause te tr̄heret ad
celebrādum. ¶ Custodire etiā debes pu-
diciam manū quātum potest a omnū
membroz tuoz puritatem. vnde tibi cō-
sulo ut pre ceteris hominib; omni tempore
maxime dum missa celebratur caueas ab

omni tactu nō solū turpi et immūdo q̄ fit cū
peccō s̄ etiā a quolib; indecenti et comq̄na
to Et totū te recolligas ut nec act9 nec co
gitacō ad aliq̄d aliud disp̄gatur. Et infu
p curā habeas diligēter de mūdicia et mīto
re pamētorum altaris et sacerorū vasoz
ut et cū honore et oī diligētia tractetur ille q̄
est angel' et archangelis tremebundus
Tercō p̄ba teipm ex q̄ta caritate et q̄li
feruore accedis. Nō solū enī morlia s̄ etiā
vialia peccā p negligētia et otū multiplica
ta et etiā p inconsideracōez ac p districōez
dissolute vite et male osuetudis lic; nō oc
cidāt aīa; tñ reddūt hōez tepidū grauē et
obnubilatū et indispositū et ineptū ad ce
lebrādū n̄ dū puluēs et stipule vniālū p
efflatū spūs et flāmā caritatis vtilentur et
osumētur exardescēte igne cordis et ex osi
deacōe pprie vilitatis Ideo caue ne nimis te
pid9 et mordiat9 accedas. S; reuerēter
circūspecte et osideate. vñ ap̄lus ad chori
teos. vi. Judiciū sibi māducat et bibit. q̄d
ap̄ti? insinuat cū s̄dit dicēs. Ideo inter
vos multi imbecilles sc; per fidei inconstan
tiā et infirmi id est graui et peccato sautiati
et dormiūt mlti sc; p torporem et deficiam

O q̄ graues āngustie. o quāte āngustie.
me vndiq; affligētes. accedere indigne.
hōrredum est iudiciū. nō accedere ex nō
bili negligētia vel contēptu dampnabil
culpa. **N**ā cum sac̄dos est absq; peccato
mōrli et in proposito bono nō habens le
gittimum impedimētum et nō ex reuerētia
s; ex negligētia celebrare omittit tūc quā
tum in ip̄o est priuat trinitatem laude et
gloria. angelos leticia. peccōres venia. ius
tos subfidio et gratia. i purgatorio existe
tes refrigerio. ecclesiam xp̄i spūali benefi
tio. et seipm medicina et remedio contra
quotidiana peccā et infirmitates. **Q**uia sic
ait **Ambrosi**⁹. si quociēscūq; effunditur
sanguis xp̄i in remissionē effunditur deo
illū semp accipere ut semp michi peccā di
mittātur. qui semp pecco semp deo acci
pere medicinam. **I**te priuat se omnibus
talib; proueniētib; ex sacra cōmunionē q̄
fuit peccōz remissio. fomitis mitigacō. mē
tis illuatiō. interior relectio. xp̄i et corpo
ris eius mstici incorporacō. virtutū roborā
tio. contr̄ dyabolū armacō. fidei certitudo
spei eleuacō. caritatis excitacō. deo cōmis
augmētacō. et angeloz conuinacō. **I**tem

Effrū euhā^e

non cōplet sibi inuictū magnē caritatis
dignitatib; obsequium nec officiū exercē debi
te seruitutis dei a tñ scriptū est. **Maledi**
ctus qui facit opus dei negligēter. **Item**
cōtempnit cristi preceptum de obseruan
tia huius sacramenti ideo cristus cōmna
tur. **Nisi** māducaueritis carnem filij hoīs
nō. **Item** abicit viaticum sue peregrinacō
nis exponens se periculo mortis qz nisi re
cipiat alimentum corporis cristi et vite
vegetacōnem efficitur sicut aridum men
brum ad quod nō trāsmititur corporalis
cibi nutrimentum. **Utiō** quantū in se ē
euacuat diuinum cultū a latriā creatori
debitam ingratus de beneficijs. numeri. ix.
Si quis mūdus est scz a peccato morta
liā in itinere nō fuerit scz aliē impeditus a
nō fecerit phasē aīa illa de populo suo ex
terminabitur qz sacrificium non optulit
deo dño tempore suo. **Ergo** quantum po
tes toto conatu per exercitium boni operis
lacrimarum cōtritionemq; deuocōis flam
mam, expelle a te omnem teporem a negli
gētā ne inuei aris respuere tātorū carisma
tum dona. **Qualiter** hō accē
ditur qz p quē ad celebrādum acē

*Sic uiue ut me
aris cotidie ampe*

Pvis accēdi ad amorem cōsidera tō
mente ista duo. **P**rimo illi? fūme
caitatis incēdiū quo fūma boitas p te ver
miculo fedito tā penose sustiuit crucis ob
probrū. **S**ecūdo illi9 nobilissimi cor
poris cib acōnem dulcissimā q3 sanguinis
pōcōnem. **P**rimo attendas illam beatissi
mā mortem discuciēs causam. **C**ausa aut
alia nō fuit nisi nccitas nostre redempcō
nis. **O**is aut lex p lese maiestatis offensi
one offendētem iudicat reū mortis. hui9
rei causa cū pccis exigētibus essemus rei
mortis p recōpensacōne tantū debiti mise
rās deus humane miserie a parcēs nostre
morti prouidit a cōcessit priorib3 p mor
te hoim cedem fieri aialium et offerri sibi
hostias a sacrificia placacōis ut quociēs
quis pccaret tociens erat p eo necessariū
hostias immolai que oia figure erāt a vni
bre donec xp̄us caput hūani generis mit
teretur viua a racōnabil' hostia absq3 pec
cato qui p omnibus hoib3 seipm ex amo
re offerret ad mortem p nostre mortis
redempcōne. **S**ed qz nō debuit pluries
mori eo q illa vna mors satisfecit pro pec
catis omnibus factis a fiendis ideo sufficit

q̄ illā vñā hostiā corporis sui quōdam p
nobis semel immolatā moriēs relinq̄ret
cottidie a nob̄ p̄ residuis delictorū misti
ce offerēdā deo p̄ri p̄ n̄ra cōmutacōe mor
tis sui cottidie sum⁹ obnox̄i p̄ p̄ccm vñ
Aug⁹. iteāt cottidie h̄ oblacō lic; sel x̄ps
pass⁹ fit qz cottidie p̄ccam⁹ p̄ccis sine q̄
bz mor̄lis infirmitas viuere nō p̄t Et qz
cottidie labimur cottidie p̄ nobis cristi
misticē immolatur hec ille. **P**ter hoc q̄d
q̄d agitur ī missa a oīs ōrt⁹ a ceremoniā
nichil aliud rep̄sentat nisi x̄pi passionem
ob hoc sup̄ oīa a n̄cīa x̄pi mortis memo
ria ī missa vñ ip̄e x̄pus mathi. xvi. hoc fa
cite ī meā cōmemoracōe. **E**t corinthios
iii. Quo cōfiscū qz māducabitis q̄c mortem
d̄ni anūciabitis donec viat sc; ad iudiciū
Dū ergo accēdis dic ex toto corde **E**cce
celestis p̄r recolēs mortē illā vñgeitū filij
tui d̄ni n̄ri ih̄esu x̄pi offero tibi h̄ac hostiā
quā ip̄e olim obtulit p̄ mea a totū mūdi
salute. **E**cce ad altare tue maiestatis trāf
mitto oblacōe; viū a quā tu ī misēacōne
multa misisti ad altare crucis immolādā
p̄ nob̄. **R**ecordare ergo illis sacros̄ci h̄i
ris q̄si gutte sanguinis decurrētis ī terram

Oro deuota

Respice illam virgineā carnem verberibus
crudeliter flagellatā. colaphibus et alaphibus
cesam. clavis cōfixā. lancea vulneratam
Illa ergo pietas quā filiū tuum traxit et vicit
ut in statera crucis toti mundi peccata libera
res ipsa te cogat pro miserere nobis miseris

Respice obsecro nō nostra peccata sed in fa
ciem xp̄i tui. Nō enim in iustificacōibus
nostris preces n̄ras prosternim? sed in mul
titudine miseracōnum tuarū.

Decūdo si
vis ad amorē accēdi et inflāmari confide
ra illi? sacri corporis cibacōem dulcissimā
et vide quod bonus et suavis est spūs eius in
nobis quodque cōgrua et vtilia prouidit nob̄
pater noster celestis viuificātia alimēta

Quare necesse fit aīe n̄re recipere sac̄mentū

Via enim racōnalis creaturā ad hoc
facta ē ut sit capax et particeps bo
tatis dei ex qua participacōe viuere et ad
beatum esse perueire debet sine qua ex se ad
nichilū tēdit et ad mortē sempiternā nisi
per cibum viuificātem iugiter vegetetur ex
participacōe diuine virtutis et glorie quā
participationē ideo cōmestionem voco quod
sicut corpus aīale per cibū viuificatur cale
fit et impinguatur sic aīa racōnalis per spūm

cristi quō frui debet pleō affectu ⁊ intelle
ctu nutritur ⁊ inflāmatur. Et āgeli in pa
tria pleno haustu bibunt de spiritu per hē
m ⁊ viuō fonte luminis ac faciātur ab y
bertate domus eius. **S**ic sapientia ante
preuidit ut racōnales animas hominum
quas tam care redemit ⁊ p gratiam mag
nificauit ac effecit similes āgelis dei ciba
ret illo pane quo angeli nutriuntur sine
quo nec illi nec isti viuere possunt ⁊ hoc p
aliquē modū oueniētem nobis puulis qz
impole est nobis comedere cū isto mōrli
corpe illū panē vite in soliditate pprie for
me scz diuītatis. Ideo ut nobis comestibi
lem cibum preteret sub fo r cōuenientiōri
scz panis ⁊ uini corporalis dandum ppter
cōuenientem similitudinē panis ad pa
nem ⁊ refectiōnis ad refectiōnem. **V**t si
cut angelos viuētes spiritus cib at verbo
in creato sic mōrles hoīes cib at verbo icar
nato in sacramēto suscepto. **vñ** dictū est
panē angeloz māducabit hō ac. **E**t ego
sū panis uiuus q̄ de celo descēdi ac. **I**te
nō qz sic cura ē deo de corpe aiālis cuiuscū
qz prouidere illi cibū oueniētem sic cura ē
eide de nutrimento nobilissimi sui corporis

mistici qđ est eccia cui? cristus filiŭs dei ē
caput nec aliŭde deb; vegetaria viuere qđ
a capite suo ut omnia mēbra sc; viri iusti
ymita a sibi inuicē coherētia in xpō capite
ipius spū a amore nutriatur p hoc sacra
mētum ymitatis a pacis ac p hoc sicut nō
est vita corpori absq; incorporatione sibi
conueniētis ei sic anime racōnabili nō est
vita spūalis sine incorporatione a inuiscē
racōne hui? cibi spūalis sibi conueniētis
vnde inqt crist9 . qui manducat me uiuit
ppter me. **H**ec aut ē dīra inter cōmestioez
corpalem a spūalē qz ibi cibus cōmest9
trāsit in substātiā a nutrimentum cōme
dētis hic vero cōmedēs incorporatur xpō
a trāsit in amorem a ymitatem spūs cristi
Ideo dictum fuit btō Augustino . nō ego
immutabor in te s; tu immutaberis in me id
est in mei similitudinē sc; bōitatem sancti
tatem ac . sicut ignis ferrū in sui similitudi
nem conūtū . **Q**uarto a vltimo proba
reipm ppter qđ aut ppter quam causam
accedis . Et hic dirige aciem mentis ad
duo precipue sc; ad purū affectum et desi
deium sanctū . **S**ecūdo ad debitam intē
cōnem a propositū necm . **P**rimo vide qđ

desideres ne propter auaritia aut timorem a
vanam gloriam aut consuetudinem aut aliam
mundane complacite aut temporalis fauoris
causa accedis sicut multi diebus istis abu-
tuntur ad suam perditionem quod est datum
ad salutem. x. v. dñe deus quanti hodie
infelices ad sacros ordines et diuina miste-
ria accedunt non celestem panem sed terre-
num non querentes spiritum sed lucrum non dei
honorem sed suam ambitionem non salutem ani-
marum sed questum pecuniarum non christo seruire
mundo corde et corpore in sacris ministeriis sed
deliciari. ditari. supbire. et luxuriari de pa-
trimonio christi et de elemosinis pauperum
ac ecclesiasticas dignitates ambiendo
multis litigiis et symoniis potius rapiunt
quam assequuntur non vocati a deo sed a dy-
bulo.

**De latría que soli
deo debetur**

Quando dirige mentem tuam inten-
tionem et propositum cum ea que age-
re debes scilicet deum per latríam colere. Cul-
tus autem latríe est soli deo honor impen-
sus summo creatori ex debito seruitutis

quo obligamur nō solū nr̄a sed nō sp̄os
imp̄dere p̄ suo honore et mori si expediret
ad recognōnem beneficiorū suorū et sue
immēse bonitatis nobis ostēse et hoc contri-
to corde et spū humiliato et toto affectu actu
et habitu gestib; et signis prosternētes
nos ante oculos sue maiestatis et sacrificijs
ac muneibus eū venerātes referamus ad
ip̄m omnem spem nostrā et desiderium nos-
trū tamq̄ in finem vltimum p̄pter que oia
expectātes ab eo meritum et retribuōem
honorū nostrorū et malorū sc̄dm retribuō-
nē iusticie sue suiq; b̄nplaciti. **De dulia**

Alij s̄q; sanctis exhibetur honor et deo cō-
que dicitur duliaq; non ē cultus nec adora-
tio s; subrogacō et invocacō ut sint apud
deum aduocacō p̄ nobis et omnis reuerē-
tia que eis imp̄ditur p̄pter deum cui sunt
conūcti exhibetur. **D**eus autē debet a nob̄
in immēsum timeri et honoari et amari. **P**ri-
mo ex confideatōne sue oipotentie et ius-
ticie q̄ nos plenissimo iure dāpnare pōt
et saluare. **E**st etiam sume timēdus ex hoc
enim timore oritur dolor de peccis pudor sus-
piria. lacrimae. tōsiones pectorū. supplica-
cōes. ieiunia. discipline. p̄grinationes et

et huiusmodi. **S**ecundo ex consideracione sue sapientie et maiestatis summe est honorandus. Ex hoc namque oritur veneratio et reuerentia genuflectiones et incuruaciones prostraciones. oraciones. purificationes. consecraciones mundicia sacrorum verborum vasorum et pamentorum decorum et ortus festiuitates etiam celebritates et solempnitates luminariu cantus psalmodie ymnorum lectonum et huiusmodi. **T**ertio ex consideratione bonitatis et clemencie est infinite amandus. Ex hoc autem amore oriuntur gratiarum actiones laudes ymni benedictiones vota sancta et incessationes et huiusmodi

De intencione celebrantis missarum solempnia
Intendere debes ut ex frequentacione diuini cultus in nobis sanctificetur ut a nobis per sanctitatem vite glorificetur in nobis in mundo ut crescat in orbe cultus et honor dei ut cognoscatur totus mundus nos esse clericos vniuersi veri dei et saluatoris ihesu christi. **I**ntendere debes christi mortem memorare. **E**t de hoc dictum est superius. **I**ntendere deo totam ecclesiam iuuare ut superius proponas deum orare

ppapā cardinalib; p̄riarchis archiep̄is
ep̄is doctoibus rectoibus sacerdotib; cle
ricis mōchis religiosis mōsterijs ⁊ oib;
xp̄o famulātibus p̄ regibus ducibus p̄n
cibus ceteris nobilib; p̄ virginib; viduis
orphānis peregrinīs afflictis captiuis de
bilib; infirmis ⁊ p̄ omni pp̄lo dei. Etiam p̄
pagais scismaticis ⁊ hereticis ut oūtātur
ad deū vrū ⁊ sancte eccl̄ie vnitatem. Item
in speālī orare debes p̄ aliq̄bz causis caris
s. parētib; cōsaguineis ⁊ amicis deuotis ⁊
tibi recōmendatis ac in tua oracōne sperā
tibus. Item singularissimē p̄ teip̄o et si ali
quē predictoz fidelium precipue p̄pter o
dīū vl rācozem excludis ut non sit parti
ceps tāti beneficij morl̄iter peccas agens
cū odio diuina misteria

H De cōfessione celebrātis faciēda
his premissis postq̄ ex ruminacōne
predictoz in meditacōne tua exar
descit ignis in corde tuo euome ⁊ purga fe
ces peccoz tuorum spū cōtrito ⁊ humilia
to memorās quāta cōmisisti cogitacōne
vr̄bo ⁊ opere quanta bō omisisti q̄ facere
debuisisti ⁊ vnies ad spūalē me
dicū ⁊ patrem dic peccata non cōmuni et

generali confessione ut quidam duri corde faciunt paliantes folijs verborum in generali confessione sua enormia peccata et absque verecundia et dolore taliter proferentes ut etiam in plateis possent taliter absque rubore confiteri hoc non est confessio sed deceptio et derisio. **S**ed si vis sanari aperire vulnera tua de profundo corde et narraclare et aperte que post precedentem confessionem egisti non solum opera et cogitationes peruersas quarum delectatio mentem maculat. non solum mortalia. sed etiam venialia grauiora que conscientiam ledunt et mordent. **C**etera per modum generalem breuiter et clare exprime. **D**emum per acta penitentia tibi iniuncta decanta illos quinque psalmos scilicet. Qua dilecta. Benedixisti. inclina. credidi. de profundis cum suis versiculis et orationibus. **D**ic etiam si tempus suppetit illam orationem. summe sacerdos. que valde efficax est et deuota postea procedes ad altare recolle christum eum ad crucem et fige cor ad ea que in passione gesta sunt legas clare et distincte ea que legenda sunt non multiplicando collectas nimias nec alia legendo ex deuotione vel arbitrio proprio

.. hinc etiam inuentum ad tagidum magna pp comenā tā excellens corpis
maiorē pp comētia tā excellens aut. magis pp comētia tā genle
tunc dicitur

q̄ q̄ a factis p̄rib; institutū ē. ¶ Quōsa
tuos celebrās se habeat infra sacroz. ca.

Quoniam autem perueneris ad sacrum cano
nem recollige mētem ne p̄ diūsa va
getur appone diligētiam magnam i fig
nis et actib; maiorē in verb. maximā in in
tencōne. Primo p̄pter continētiam diuin
tatis immēse. In memēto tñ pro vitiis q̄
p̄ defūctis non fiat cum voce et verbis cō
mēdatio sed tñ mente discurre p̄ quascū
personas magis intimas ceterasq; recoll
ge sub cōpendio referens intencōnem ad
omnes p̄ quibus antea orasti siue orare
promisti. Dū autē pueneris ad Qui pri
die dirige mētem et intencōnem tuam ad
faciēdum id qd̄ intellexit xp̄us i sua cena
et qd̄ intēdit scā m̄r ecclia. In omuione autē
pauſa paulisp̄ et die nō lingua vel labiis
sed corde. Dñe m̄i quis es tu et q̄s sum ego
ut presumā te mittere in latrinam fetidā
corporis mei et aie mee. Vt qd̄ me fecisti
ut tibi iniuriā hanc execrandam facerem
Mille enī lac̄maz̄ am̄ nō sufficerēt ad tā
nobile sac̄mentū semel digne percipiēdū
q̄to magis ego miser indignus sū q̄ quoti
die pecco et incorrigibilis p̄seuero et i peccis

ta

aſcedo. ſed in infinitū maior ē miſericordia
tua q̄ miſeria mea vnde confuſus de tua pi
etate preſumo te ſumere. **H**ec enim duo
maxime requirūtur ad congruam percep
cōnem ſacramēti ſc̄ profunda humilitas
cū annihilacōe ſui ⁊ cōpaſſione mortis
ſui **¶** Quomō ſe habeat ſacerdos p̄
cōmunionem ſacram

Poſt cōmunionē ſi nō ſentis aliquā
ſpūalem reſectōnem ſignū eſt ſpūa
lis infirmitatis vel mortis. **I**gnē poſuiſti
in ſinū ⁊ nō ſentis calorē. mel in ore ⁊ nō
ſentis dulcedinē. **S**i v̄ro cōſolacōnem
ſentis aliquā non tibi tribuas ſed ſue bi
tati q̄ etiā ⁊ malos ⁊ indignos oſolatur
⁊ dicas in corde tuo ad meam miſeriam de
teſtandam me cōuicit b̄n̄ficijs ſuis. **S**i
michi p̄ccōri talia fecit q̄d faceret ſi vitā
meā correxero. **I**deo totis viribz volo me
mutare ⁊ ſibi ſemp adherere hoc aut non
reputes te poſſe tuis viribz ſed auxilio gra
tie eius **¶** Quod ip̄e michi et tibi preſtare
dignetur **A**men

¶ **E**xplicit tractatus de p̄paracōe ad miſ
ſam dñi ſeraphici **J**ohānis b̄ouētore

